

KU Leuven stelt zich belanghebbende partij in zaak Sanda Dia

Rector Luc Sels over zaak-Reuzegom: "Voor KU Leuven is kous nog niet af"

KU Leuven haalt borstbeeld van Leopold II weg

KU Leuven en UGent klimmen hogerop in ranking van beste universiteiten ter wereld, UAntwerpen voor het eerst in top 200

KU Leuven toetst samenwerkingsakkoorden voortaan aan de mensenrechten

Meer duidelijkheid rond mijlpaal: uitsluiting van KU Leuven van de baan

KU Leuven kiest dan toch zwaarste straf voor Reuzegommers

Studenten KU Leuven protesteren tegen rector Sels: "Niet te spreken over hervorming academiejaar"

Luc Sels: 'Ik denk niet dat alle veranderen'

KU Leuven en UGent pleiten voor verplichte test voor wie naar unief wil

KU Leuven stapt over naar online onderwijs, behalve voor eerstejaars

KU Leuven wil tweede zit schrappen tegen 2021

Sven Mary wil ook KU Leuven aansprakelijk stellen in zaak-Reuzegom

Luc Sels treedt aan als rector van de KU Leuven

KU Leuven verwerft extra campus in hartje Antwerpen

Kulak zet nieuw academiejaar in code geel

Primeur: interview met Luc Sels over zijn 'visionair' beleidsplan

KU Leuven zet deur op een kler voor Dries Van Langenhove: "Iedereen verdient tweede kans"

KU Leuven komt samen met Reuzegom

KU Leuven en UGent klimmen universiteitenranking

Luc Sels opnieuw rector

Leuvense universiteit

Leuven Engage

KU Leuven verwijdt kritische mail van ontslagen werknemer

Vanaf maandag code oranje op KU Leuven en VUB
KU Leuven opnieuw in top 100 van internationale universiteitsranking

KU Leuven onderwerpt samenwerkingsakkoorden voortaan aan mensenrechtentoets

Toxicoloog Jan Tytgat (KUL) mogelijk kandidaat-rector in 2021

KU Leuven stelt zich Oude partij in studentendoop

Sels verslaat Rik Torfs en wordt nieuwe rector van de KU Leuven:

Meerderheid studenten stemde voor Sels

KU Leuven pakt 'eeuwige student' aan

agcijfers en langere

Leuven wil groeien

Minderhedenforum geschokt na uitspraken Leuvense rector: "Dit soort excessen mag niet getolereerd worden"

Stamcelonderzoek van KUL-wetenschapper Catherine Verfaillie ligt onder vuur

Leuvense studentenraad stapt uit verkiezingscommissie na heisa

KUL-rector Luc Sels blijft voorstander van omstrede hervorming van kalenderjaar

"Wie charter niet ondertekent, riskeert acties die zelfs kunnen den tot uitsluiting KU Leuven"

Jongensclubs weigeren doopcharter te ondertekenen dat ongevallen moet voorkomen

KU Leuven werkt diversiteitsplan uit om studenten beter te begeleiden

KU Leuven verwelkomt veel meer buitenlandse studenten dan vroeger

KUL-rector Luc Sels betreurt besparing op universiteiten

de kritiek gekregen die Wilmès kreeg het nooit gered': rectoren pleiten voor

opnieuw bij honderd beste universiteit

de KU Leuven moet er empathie getoond

in' KU Leuven dan toch naar code rood: alle onderwijsactiviteiten gaan digitaal

Leuven ontzegt betrokkene gecompleteren toegang tot

Luc Sels nipt verkozen als nieuwe rector KU Leuven na bitse strijd met Rik Torfs

entengroepen eisen signaal KU Leuven leden Reuzegom

Leuvense rector wil elke ment naar buitenland

in KU Leuven ontkent banden met controversieel Confuciusinstituut

De balans na vier jaar Sels

NAVRAAG LISABOA HOUBRECHTS

ARTIKEL

INTERVIEW CHARLES TAYLOR

'De trend om met geschiedenis bezig te zijn verontrust me'

Buddywerking in Leuven

'De democratie is in verschrikkelijke staat'

Sensibiliseringscampagne op KU Leuven naar aanleiding van Sanda Dia

KU Leuven doet eigen contactonderzoek, studenten testen medestudenten

Rector Sels over studenten op Oude Markt: 'Kleine groep verpest het terwijl meerderheid zich voorbeeldig gedraagt'

KU Leuven wil studiekeuze koppelen aan rapport

het totale gebrek aan gevoel voor menselijkheid is ronduit weezinwendend

KU Leuven huldigt burgemeester Tobback met erepenning

De evaluatie van vier jaar Sels	4-19	DOSSIER
Virologen verschijnen ook nog op het scherm van studenten	22	ONDERWIJS
De opmars van het Leuvense Buddy-project	24-25	SOCIAAL
Filosoof Charles Taylor: 'Als ik geloofde dat de resultaten vals waren, had ik ook het Capitool bestormd'	26-27	INTERNATIONAAL
De Nieuwe Lichting-winnaars Kids with Buns	28	CULTUUR
Hoe veilig zijn onze apparaten die verbonden zijn met het internet?	30-31	ONDERZOEK
Theatermaakster Lisaboa Houbrechts	34-37	NAVRAAG

redactie

Daan Delespaul
hoofdredacteur
daan@veto.be

Jan Costers
redactiesecretaris
jan@veto.be

Tijs Keukeleire
redacteur onderwijs
tijs@veto.be

Emma Desmet
redacteur sociaal
emma@veto.be

Emiel Roothoof
redacteur internationaal
emiel@veto.be

Thomas Maes
redacteur student
thomas@veto.be

Joanna Wils
redacteur cultuur
joanna@veto.be

Sjereno Cörvers
redacteur onderzoek
sjereno@veto.be

Arne Van Laetem
eindredacteur
arne@veto.be

Cath Hermans
redacteur beeld
cath@veto.be

Lisa Thieren
redacteur beeld
lisa@veto.be

Benno Debals
verantwoordelijke KU Leuven
benno@veto.be

Elien D'hoore
verantwoordelijke groepsgevoel
elien@veto.be

Marie Coppens
verantwoordelijke evenementen
marie@veto.be

colofon

Eindredactie Emma Desmet, Sjereno 'mijn dwangbuis' Cörvers, Marie Coppens, Daan 'mijn humor want die moet leniger zijn. Wat moet er leniger zijn?' Delespaul, Emiel 'Wetgeving rond bestialiteit' Roothoof, Joanna 'Maximumleeftijd voor springkastelen' Wils, Arne 'Het stigma rond necrofilie' Van Laetem, Simen Verberckmoes **Vormgeving** Jan 'De gespannen spieren van mijn oude, onsportieve lijf' Costers **Cover** Jan Costers **Coverfoto** Rob Stevens **Schrijvers** Tijs 'De regel dat studenten geen rector kunnen worden' Keukeleire, Emma Desmet, Ana Van Liedekerke, Thomas Maes, Lore 'het evaluatiesysteem van Frans taal en tekst' Meesters, Joanna Wils, Daan Delespaul, Sjereno Cörvers, Laura 'De dierenwinkel' Laman, Lana 'De CSE-regels :)))))', Haïke 'Het Belgische drugsbeleid' Delafontaine, Alon Nudler **Illustratoren** Cath Hermans, Justine Lambrechts, Ghijs Kilani, Hannah Vielfont, Charlotte 'de driesecondenregel' Van Gucht, Celine Vandeweghe, Anastasia Arnhold, Anne-Leen 'mijn prei' Declercq **Fotografen** Miette, Joaquin Anthierens, Rob Stevens, Bavo Nys, Justin Paquay **KU Leuven** Benno 'De 5-7-9 regel' Debals, Cath 'De euthanasiewet' Hermans

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO.
Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze online redactievergadering op donderdag om 20u, bezoek onze Facebookgroep of stuur een berichtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag 'Wat wil jij zo snel mogelijk versoepeld zien?'

EDITORIAAL

We hebben een vicerector mentaal welzijn nodig

De aandacht voor mentale gezondheid is er, maar om die goed te besteden hebben we meer nodig: emotie en een vicerector.

Een universiteit is een plaats waar de rede de plak zwaait en waar emoties buiten de aula worden gehouden. Dat is altijd zo geweest en zal waarschijnlijk zo blijven. Efficiëntie, redelijkheid en doelmatigheid zijn ingemetseld in onze universiteitsgebouwen.

Die recht-door-zee-mentaliteit en Verlichting-sidealen zijn de sterktes van onze universiteit: hier zal men niet plooiën voor ideologie of emotionele argumenten. Onderzoek is daar alleen maar bij gebaat, maar een universiteit is meer dan dat. Studenten brengen er de meerderheid van hun tijd door en verdienen voorzieningen die verder gaan dan de opleiding tot gediplomeerde KU Leuven-alumnus.

De huidige rector is de eerste om een emotioneel discours te handhaven. Tijdens de pandemie heeft hij geprobeerd niet alleen het brein, maar ook het hart aan te spreken. Hoewel zijn ellenglange mails regelmatig op ogengerol werden ontvaard, verdient hij waardering voor zijn afwijken van de strenge, onbewogen geleerde.

Dat neemt niet weg dat er meer nodig is om van de KU Leuven een tweede thuis te maken. Ten eerste moeten onze docenten een mentaliteitsverandering ondergaan. De professoren die halsstarrig vasthouden aan hun vooropgezette procedures en doceerstijl, zonder rekening te houden met de particuliere situatie en noden van hun studenten, dienen zich te ontdoen van hun vastgeroeste gewoontes.

Enkelen zullen het pampieren noemen – wij noemen het basiszorg

Ten tweede is het nodig mentaal welzijn centraal te stellen in het beleid. Toegegeven, personeel bij de dienst Studentenvoorzieningen, het Studentengezondheidscentrum, KU Leuven-psychologen, facultaire medewerkers, etc., werken zich uit de naad om iedere student te helpen. Maar een centralere aanpak is nodig. Daarom dient de KU Leuven een nieuwe vicerectorpost voor mentaal welzijn op te richten.

Momenteel is het de vicerector Studentenbeleid die zich moet ontfermen over de KU Leuven-student die het moeilijk heeft, voor wie het slechts een van de vele beleidsdomeinen is. Een aparte vicerector zou duidelijkere procedures kunnen uitschrijven voor de begeleiding van studenten die rouwen om hun heengegane vriend of worstelen met een uitzichtloze thuissituatie. Hij of zij zou de middelen gericht kunnen inzetten en de krachten van alle faculteiten kunnen bundelen. En misschien zou zo de K in KU Leuven opnieuw kunnen ingevuld worden.

Inzetten op mentaal welzijn is geen criterium op de universiteitsrankings. Dat neemt niet weg dat de KU Leuven wereldwijd een voortrekkersrol kan spelen. Enkelen zullen het pampieren noemen – wij noemen het basiszorg. Een vicerector zou niet alleen een sterk signaal betekenen, maar voor veel studenten ook het verschil tussen geluk en ellende.☺

Emiel Roothoof is redacteur internationaal. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

CARTOON VAN DE WEEK

door Anastasia Arnhold

Het rapport van Sels I

© Rob Stevens / KU Leuven

Hoe ging *Veto* te werk?

De evaluatiereeks van *Veto* kwam tot stand aan de hand van gesprekken met 44 professoren, beleidsmakers en studentenvertegenwoordigers. Daarnaast peilden we ook naar de algemene tevredenheid binnen de universiteit aan de hand van een survey, waaraan 206 anonieme personeelsleden uit de faculteiten Geneeskunde, Ingenieurswetenschappen, Wetenschappen, Letteren en Rechten deelnamen.

Per beleidsdomein wordt een kleurcode uitgedeeld. Die wordt toegekend op basis van de resultaten vergeleken met de vooropgestelde ambities in de beleidsplannen, het Strategisch Plan en andere beleidsdocumenten. Die uitkomst wordt aangevuld met de bevindingen uit de survey en interviews.

Per beleidsdomein wordt een kleurcode uitgedeeld: groen (goed), oranje (ruimte voor verbetering) of rood (verschillende problemen). De scores wordt toegekend op basis van de resultaten vergeleken met de vooropgestelde ambities in de beleidsplannen, het Strategisch Plan en andere beleidsdocumenten. Die uitkomst wordt aangevuld met de bevindingen uit de survey en interviews.

De schaduw van de herindeling academiejaar: 'Veel tijd verloren'

Studenten sneller aan de slag: dat was het devies van Sels. Vier jaar later is daar nog niet veel van in huis gekomen, ook al ligt er grondwerk. De pandemie als schuldige, of als welkome zondebok?

door [Tijs Keukeleire](#)

COVID-19: efficiënte oorlogsmachine

Het rectoraat krijgt een pluim voor de covid-aanpak, zeker bijvoorbeeld bij de examenorganisatie. 'Daar is voor de gulden middenweg gekozen', vindt Inge Zink van de faculteit Geneeskunde. Het beleid koos niet voor dure en privacygevoelige proctoring-software, maar voor herkenbare examens op de campus.

De aandacht voor het mentaal welzijn kwam trager op gang, 'maar de signalen kwamen ook pas na een tijdje', stelt Zink. Nu maakt de rector zich oprecht zorgen, horen we. Dat valt ook te merken in zijn pleidooien voor meer les op de campus dit semester.

Over de lange mails van de rector is er minder tevredenheid. Het beleid werkt daar bewust niet met bullet points, legt vicerector Onderwijsbeleid Tine Baelmans uit: 'We willen de informatie op een persoonlijke manier overbrengen en onze werkwijze terdege uitleggen.' Maar er komen steeds meer signalen dat studenten die mails amper lezen. 'Ze zijn zo lang en er wordt zoveel in gezegd dat de informatie verloren gaat', stelt een prof.

De rectoraatsbezetting in 2018 was gênant genoeg dag op dag een jaar na Sels' verkiezing

Tegelijk zijn er positieve stemmen te horen. In *Veto*'s peiling is meer dan driekwart van het ondervraagde personeel (eerder) eens dat er duidelijk gecommuniceerd is. 'Ik vind de rector begeesterend', stelt Veerle Foulon van de faculteit Farmaceutische Wetenschappen. 'Hij schrijft goed. Maar nu merk ik ook wel dat ik zelf wat scroll door de tekst.'

Herindeling academiejaar: belabberde start

De ploeg miste hier zijn start niet – of juist wel. Sels was een paar weken aan het werk toen hij zijn herindelingsplannen in de pers bracht. Die zaten nooit in zijn visietekst of campagne, maar waren het resultaat van een universiteitsbrede werkgroep die net klaar was.

Het plan oogste niet veel steun: volgens onze peiling is slechts 20% van het personeel voorstander – 48% is het (eerder) oneens. Studenten kwamen in protest tegen de autoritaire werkwijze van de ploeg, wat culmineerde in een 'bezetting' van het rectoraat in 2018 – gênant genoeg dag op dag een jaar na Sels' verkiezing.

'Het was voorschrijdend inzicht van de beleidsploeg dat de discussie over meer dan de kalender gaat'

[Veerle Foulon](#), vicedecaan Onderwijs faculteit Farmaceutische Wetenschappen

De onvrede was minstens even groot bij (vice) decanen, die een jaar lang weerwerk boden tegen de drastische aanpak. De doodsteek van het dossier kwam uiteindelijk van de collega's uit Gent: een kalender veranderen doe je niet in je eentje.

De schuld van de pers

Vicerector Baelmans wijst naar de rol van de pers: 'De herindeling is heel prominent opgepikt in de pers in het begin. Daarmee was de toon gezet – terwijl de kalenderdiscussie maar een element was in het bredere plaatje.'

Met die visie gaan de meesten niet akkoord. 'Het was voortschrijdend inzicht van de beleidsploeg dat de discussie over meer dan de kalender gaat', stelt Veerle Foulon. Iedereen had het gevoel dat de herindeling er moest komen.

Uiteindelijk is het dossier opgeknapt in deeld-

omeinen. Luc Sels zelf reageert opvallend positief: 'Het is echt een oprecht antwoord, maar ik vind dat de debatten rond de herindeling van het academiejaar zeer goed gevoerd zijn. Ik kan begrijpen dat niet iedereen dat zo ziet, maar er zijn mooie resultaten geboekt: de mijlpaal, de focus op activerend onderwijs ...'

Activerend onderwijs: goede initiatieven

Een overgang van 'luisteren en blokken' naar 'actief construeren en bezitten': dat wilde de ambitieuze ploeg. 'KU Leuven Learning Lab' valt daarbij meteen in het oog, volgens vicerector Baelmans 'een schot in de roos' – het is moeilijk haar ongelijk te geven.

Het *Learning Lab* verenigt bestaande expertise bij faculteiten, centrale diensten en technici, zonder daarbij een hele nieuwe dienst te creëren. 'We wilden ons geld meteen bij de docenten, opleidingen en faculteiten leggen', benadrukt vicerector Piet Desmet. Het netwerk heeft zijn diensten vooral bewezen in de covidcrisis, toen het op grote schaal informatie, training en coaching gaf.

Het is nu vooral hopen dat docenten ook op de *Learning Lab*-website blijven hangen eens ze hun 'Collaborate in drie stappen' hebben gedownload. De organisatie zal zich de komende jaren moeten bewijzen: hoeveel impact kan ze maken tot in de aula?

'Ik wil nog meer werk maken van de reductie van het aantal vakken'

[Luc Sels](#), rector KU Leuven

De universiteit gaf een paar miljoen uit aan nieuwe medewerkers en nieuwe projectsubsidies, maar activerend onderwijs blijft veel mensen en middelen vragen. Sels geeft aan dat hij nog meer werk wil maken van de reductie van het aantal vakken. 'Zo kunnen we docenten meer activeren voor een beperkt aantal vakken. Daarin vind

ik dat we onvoldoende vooruitgang hebben gemaakt.'

Verbreedende vorming

De ploeg legde de nadruk op verbreedende vorming via een nieuw universiteitsbreed vak dat dit jaar van start ging. Het nieuwe project 'KU Leuven Engage' moet dan weer leiden tot meer maatschappelijk engagement.

Het dossier van het I-Portfolio, dat studenten ook moet attesteren voor maatschappelijk engagement, is deels ingebed in KU Leuven Engage. Echt afgerond is het echter nog steeds niet – opmerkelijk, want de ploeg sleept het dossier al mee van onder Torfs.

Andere dossiers zijn blijven liggen. Rond toetsbeleid waren bijvoorbeeld teksten klaar, maar daar is niets meer mee gebeurd. Ook in taalbeleid (zie evaluatie Studentenbeleid) zijn geen stappen gezet.

Startersdagen: onontgonnen potentieel

Het beleid had nog een herindeling light in het hoofd: de startersdagen. De bedoeling was om eerstejaarsstudenten en schakelstudenten een week vroeger te laten starten in het academiejaar en om hun volledige eerste semester anders aan te pakken.

Ondanks geduw, is dat niet gelukt. In 2019 waren er startersdagen, al stelden die aan de meeste faculteiten nog weinig voor. Het gemeenschappelijke onderdeel – een hoop strandstoelen en standjes in het Stadspark – werd lauw ontvangen.

Het blijft de vraag of Sels de escalatie met studentenvertegenwoordigers niet had kunnen vermijden

2020 moest een doorstart zijn voor de startersdagen, maar dat is om evidente redenen niet gelukt. Toch erkent iedereen dat er veel potentieel in de startersdagen zit. 'Aanvankelijk dacht ik ook: dit stelt niet veel voor', vertelt Liesbet Heyvaert van de faculteit Letteren. 'Maar ik moet toegeven dat er een dynamiek rond is ontstaan.'

Studenteninspraak: moeilijke start, mooier einde

De vaststelling is hier dat Rik Torfs vier jaar lang geen studenten aan zijn rectoraat had, en Sels al na één jaar. Dat ligt deels aan de geïmplodeerde Studentenraad in 2017-2018, al blijft het de vraag of Sels de escalatie niet had kunnen vermijden.

De jaren erna liep de samenwerking goed. Sels vervulde zijn verkiezingsbelofte en gaf studenten een vast zitje in het Gemeenschappelijk Bureau. Alleen in het dossier van de mijlpaal is vorig jaar wat misgelopen: 'Het was jammer dat in de blokperiodes telkens belangrijke tussentijdse nota's zijn geland over zo'n belangrijk onderwerp', vindt Lotte Delemarre, oud-Sturavorzitter. Tegelijk waren studenten wel vanaf dag één betrokken in het dossier.

'Het is voor iedereen duidelijk dat op het decanenoverleg bepaalde afspraken worden gemaakt'

Robbe Van Hoof, oud-voorzitter Studentenraad

Daarnaast wijzen studentenvertegenwoordigers op het belang van het decanenoverleg. Daar komen decanen en vicerektoren maandelijks bijeen – studenten niet uitgenodigd. Dat zou op zich niet problematisch zijn, als de decanen samen niet de meerderheid hadden in officieel het hoogste orgaan van de universiteit, de Academische Raad.

Baelmans spreekt hier over deontologie: 'Het decanenoverleg dient om te kijken naar wat haalbaar is voor faculteiten, zoals ook bij een informeel overleg met studenten. Het is een kwestie van deontologie dat je daar nog geen voorafnames maakt op beslissingen die op een Academische Raad moeten worden genomen.'

Toch blijven de bezorgdheden bij studenten. 'Het is voor iedereen duidelijk dat daar bepaalde afspraken worden gemaakt', stelt Robbe Van Hoof, oud-voorzitter van de Studentenraad.

Kwaliteitszorg: flexibeler, maar nog steeds zwaar

Sels wou het kwaliteitszorgsysteem Cobra flexibeler en minder drukkend maken, wat gelukt is via een paar versoepelingen. Tegelijk is Cobra nog niet wat het hoort te zijn. Klaas Collin, voorzitter van de Studentenraad, vindt dat kwaliteitszorg nog te weinig wordt gezien als iets positiefs: 'Het uitgangsprincipe in veel opleidingen is nog verkeerdt. Cobra wordt als een last gezien, terwijl het project een heel mooi uitgangspunt heeft.'

De zware uitwerking van Cobra zal een knelpunt blijven de komende jaren. Inge Zink: 'Nu voelen we soms dat we extra werk doen voor Cobra dat niet echt nuttig is voor kwaliteitszorg zelf, maar eerder om het lijstje af te vinken.'

Centralisering: goede intenties

Als decaan van een grote faculteit legde Luc Sels in zijn campagne de nadruk op facultaire vrijheid. Op dat vlak was de kalenderdiscussie geen goede start, 'maar hij heeft geleerd doorheen de jaren', klinkt het alom. 'De ploeg heeft geleerd om de organen maximaal te laten renderen, in plaats van hen als tegenkanting te zien', stelt Liesbet Heyvaert.

72% van het ondervraagde personeel is het (eerder) eens dat het rectoraat genoeg ruimte laat voor facultair beleid. Toch lijkt die vrijheid

Na de reclame: HOE SCOORT SELS?

wat doorgesloten bij het dossier van het campusplan van Letteren, waar de faculteit Sociale Wetenschappen heel laat aan de alarmbel heeft moeten trekken omdat de nieuwe opleidingen in hun vaarwater komen.

Sels geeft toe dat Sociale Wetenschappen sneller betrokken had moeten worden bij Letterens campusplan

Bronnen binnen Sociale Wetenschappen spreken van een vertrouwensbreuk met het rectoraat. 'Wat beter had gekund, is een snellere betrokkenheid van de faculteit Sociale Wetenschappen', geeft Sels toe. 'Dat is een bezorgdheid die ik begrijp en dat is ook waarom ik het op dit moment zelf heel sterk opvolg.'

Vlaamse samenwerking: grote stappen vooruit

Sels kondigde aan dat hij weg wilde van het KU Leuven first-discours, zoals hij Rik Torfs' houding tegenover andere universiteiten noemde. Via samenwerking hoopte Sels meer gedaan te krijgen bij het Vlaamse beleid. Op die manier is er bijvoorbeeld meer geld gekomen voor het Bijzonder Onderzoeksfonds of het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek, vertelt Tine Baelmans.

De rectoren lieten zich ook gezamenlijk horen in het maatschappelijk debat, al verliep dat niet altijd vlekkeloos – bijvoorbeeld toen Sels zich terugtrok uit de open brief over de ouders van peuter Mawda. Ook in de covidcrisis liep het even mis, toen Sels gezamenlijk afgesproken maatregelen communiceerde namens de KU Leuven.

De tegenbrief van zijn collega-rectoren was lastig voor Sels, voorzitter van de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Belangrijk daarnaast: Sels blies nieuw leven in de Associatie KU Leuven, het samenwerkingsverband tussen de KU Leuven en vijf hogescholen. De organisatie is aan de slag gegaan met een heel aantal nieuwe werven, zoals levenslang leren, (her)oriëntering of internationalisering. De vooruitgang gaat traag, maar er is veel potentieel.

Studievoortgang: stokpaardje van de ploeg

Het dossier van de eerste mijlpaal is in recordtempo rond geraakt, zelfs in de pandemie. 'Het is goed dat ze niet hebben toegegeven aan de roep om het dossier uit te stellen', vindt Veerle Foulon. Gevolg is dat volgend jaar al de eerste studenten in het systeem vallen.

'Op dit moment blijven schakelprogramma's de moeilijkste vakken in de slechtste roosters'

Robbe Van Hoof, oud-voorzitter Studentenraad

Studentenvertegenwoordigers werkten mee vanaf de eerste werkgroepen, ook al bleef de Studentenraad tegen het principe van de mijlpaal. Het beleid ging grondig te werk: 'De mijlpaal is goed becijferd, dat moet je wel toegeven', stelt Lotte Delemarre.

Maar wat wordt de impact van de nieuwe regels echt? Dat weten we pas binnen een paar jaar. Het grote werk ligt nu nog bij de opleidingen: zij moeten hun eerste bachelor grondig bekijken en

struikelvakken onder handen nemen – anders valt de mijlpaal deels in het water. Foulon pleit voor meer flankerende maatregelen: 'Waarom koppelen we aan de mijlpaal geen vorming van de docenten in de eerste bachelor?'

Oriëntering: nog werk op de plank

Het beleid kondigde een nieuw kader aan voor ijkingsstoetsen, maar dat is er nog niet. Er is wel een werkgroep aan de slag voor ijkingsstoetsen in de humane wetenschappen, waarmee de KU Leuven opnieuw het voortouw neemt in Vlaanderen.

Er zijn weinig (verplichte) ijkingsstoetsen bijgekomen de voorbije jaren. 'We hebben draagvlak gecreëerd bij de andere Vlaamse universiteiten', stelt Baelmans. 'De verplichte toetsen breiden langzaam, maar gestaag uit. Dat is omdat we goede validering belangrijk vinden.'

Dan is er nog de problematiek van de schakelstudenten, die typisch kampen met lage slaagcijfers. 'Daar is nog heel veel mogelijk', zegt Robbe Van Hoof. 'Op dit moment blijven schakelprogramma's de moeilijkste vakken in de slechtste roosters.'

De verdere ontwikkeling van 'learning dashboards' wordt uitgesteld

De mijlpaal zal ook gelden voor schakelstudenten, stipt Baelmans aan. 'En op associatieniveau hebben we een aantal schakels al bekeken en gaan we verder aan de slag met zowel de programma's zelf als de afstemming op de vooropleidingen.'

Nieuwe *learning dashboards* voor studieloopbaanbegeleiders zijn klaar en worden sinds deze

Onderwijsbeleid onder Sels

© Hannah Vielfont

zittijd ingezet, zegt vicerector Piet Desmet. Via die datagedreven tools kunnen faculteiten hun studenten beter helpen oriënteren. De verdere ontwikkeling ervan wordt nu uitgesteld: 'Onze middelen gaan in covidtijden prioritair naar andere zaken', aldus Desmet.

Ten slotte heeft de universiteit het junior colleges-project aanzienlijke steun gegeven. Daarmee kunnen middelbare scholieren proeven van de universiteit en zien of de lesmethode hen ligt. Het is echter de vraag wat de precieze impact is van het project. Nog niet alle faculteiten doen mee.

Educatieve technologie: kwantumsprong blijft uit

In de covidcrisis heeft het beleid grondig geschakeld, al kon dat volgens sommigen sneller. Aan de start van de pandemie beschikte de KU Leuven enkel over het verouderde Skype for Business en weblecturesoftware Kaltura Capture.

'De covidcrisis heeft er vaak voor gezorgd dat dezelfde methodieken naar online verhuizen'

[Klaas Collin](#), voorzitter *Studentenraad*

Na een paar weken kwamen daar Blackboard Collaborate en uiteindelijk ook Microsoft Teams bij, maar Kaltura kampt nog steeds met klachten over de gebruiksvriendelijkheid. Livestreaming-technologie anderzijds is erg snel op poten gezet, zonder grote problemen.

De infrastructuur is er ook heel sterk op vooruitgegaan, al liep het moeizamer op de campusen buiten Leuven. Qua serverbeheer deed KU Leuven het goed: het centraal systeem van de KU Leuven is nooit gecrasht.

Op vlak van online examineren kwam corona dan weer net een jaar te vroeg, geeft bevoegd vicerector Piet Desmet zelf toe. 'Dat is het enige domein waar we niet zo klaar waren als bij digitaal leren bij de start van de pandemie. Intussen is ook die component in volle uitbouw.'

Innovatief leren

Educatieve technologie was een van Sels' kernpunten en heeft voor het eerst een eigen vicerector. De bedoeling was om via technologie de onderwijsprincipes te veranderen, maar op dat vlak is duidelijk nog een lange weg te gaan. 'De covidcrisis heeft er vaak voor gezorgd dat dezelfde methodieken naar online verhuizen', stelt Klaas Collin.

Via projectsubsidies – goed voor zo'n vijftien projecten per jaar, aldus Desmet – heeft het beleid proeftuinen ondersteund in faculteiten, om ze daarna bij succes op te schalen. Dit jaar zijn die subsidies voorlopig stopgezet en vervangen door

– breed gewaardeerde – jobstudenten om didactische teams te ondersteunen. Hiermee loopt het beleid een kleine vertraging op, net wanneer innovatief online lesgeven aan belang wint.

Sels' ploeg heeft sterk gewerkt aan de onderbouw voor innovatief digitaal leren, geeft Desmet meermaals aan: op technologisch, infrastructuur, juridisch en didactisch vlak. Maar die is vooralsnog vooral gebruikt voor noodonderwijs op afstand – nog niet waarvoor de onderbouw echt bedoeld was.

Educatieve masters: late noodinspanning

De organisatie van de educatieve masters – de opvolgers van de specifieke lerarenopleidingen – was een huzarenstukje. Het hypercomplexe multicampusverhaal was al voorbereid door Sels' voorganger, maar vroeg nog heel veel aandacht in het eerste jaar van de beleidsploeg.

Als je genoeg uitzoomt, valt enkel de mijlpaal op als grote, opvallende beleidsmaatregel

Het dossier is lang blijven liggen, waarna een groep medewerkers in de centrale diensten het met een noodinspanning heeft moeten rechttrekken. 'Het toont aan hoe een schitterend middenkader aan administratief personeel de KU Leuven heeft', klinkt het. Het gevoel leeft dat er nog te weinig is geïnvesteerd in de educatieve masters. De inschrijvingscijfers aan de KU Leuven zijn dan ook nog niet denderend.

Conclusie

Als je genoeg uitzoomt, valt enkel de mijlpaal als grote, opvallende beleidsmaatregel van deze ploeg op. Toegegeven, er zijn heel wat kleinere initiatieven en er ligt nog veel meer klaar. Maar als je dat vergelijkt met de vorige ploeg: die behaalde de meet met zowel de 30% CSE-maatregel, de ontwikkeling van Cobra als de 'disciplinary future self' (de onderwijsvisie van de KU Leuven).

Hoe komt dat? Inge Zink wijst erop dat de ploeg het eerste jaar tijd heeft verloren: 'Bij een andere aanpak van het herindelingsdossier was dat niet geweest.' De ploeg was heel ambitieus en werkte aan veel dossiers tegelijk, waardoor sommige zaken – denk aan het toetsbeleid – halfafgewerkt bleven liggen. 'De focus verschoof soms iets te snel', verwoordt Zink het.

Heel wat dossiers werden tegengewerkt door de pandemie. Hoeveel de ploeg gedaan had gekregen zonder corona? 'Dat weet je niet', is het standaardantwoord. De pandemie is op die manier niet enkel een rechtmatig excuus, maar evengoed een gemakkelijke zondebok. ☺

Met kleine op en grote stappen weg naar verandering

De sociale aspecten van het beleid hebben vaak betrekking op complexe dossiers over gevoelige thema's. De wil en roep om verandering is hoog, maar de eindmeet lijkt soms veraf.

dagen georganiseerd die focussen op instroom van een diverse groep studenten. De term 'inclusie' is het laatste jaar een kernbegrip geworden in het diversiteitsbeleid: zo was er de speech van de rector over een inclusieve universiteit begin dit academiejaar met het 'Pact voor meer respect'. Als een actie in het beleidsplan wordt met name gewerkt rond een charter over de inclusieve universiteit. Rond inclusie is er dan wel veel gebeurd, toch is er ruimte voor verbetering: 'We hebben nog een weg te bewandelen, maar ik hoop dat we vanuit de huidige insteken verder kunnen werken', vertelt vicerector Feys.

Maar toch blijft rond de KU Leuven een spook van homogeniteit hangen, misschien ook mede door het lage aantal zichtbare professoren of academisch personeel met een migratieachtergrond, of andere diversiteitskenmerken.

'Alle universiteiten die ik ken hebben een diversiteitsprobleem als je dat definieert als het antwoord op de vraag of ze een afspiegeling van de samenleving vormen. Neen, daar zijn we nog ver vandaan. Maar ik hou van positieve boodschappen. Vandaag is één op drie van onze instromende studenten een student met een migratieachtergrond, een beursstudent of een pionierstudent. Is

dat veel of is dat weinig? Het getuigt in elk geval van openheid', licht rector Luc Sels toe.

Men kan zich afvragen of er voldoende middelen zijn om een breed diversiteitsbeleid te voeren dat écht verschil maakt. *Off the record* horen we hier en daar dat dat niet zo zou zijn, en het diversiteitsteam mag dan wel bestaan uit ambitieuze mensen, er is zeker en vast nood aan lokale inbedding en verdere integratie, zoals dat nu onder Hilde Feys al meer en meer gebeurde. 'Diversiteitsbeleid staat niet apart van andere beleidsdomeinen zoals personeel-, studenten-, onderwijsbeleid en internationalisering, maar moet er een onderdeel van zijn', vertelt Heidi Mertens van de Dienst Diversiteitsbeleid.

'Er is een cultuuromslag bezig naar een inclusievere universiteit'

[Heidi Mertens](#), *Dienst Diversiteitsbeleid*

Er mag dan wel een Diversiteitsraad bestaan, niet onbelangrijk is dat de leden ervan vrijwilligers zijn, en deze taak uitvoeren bovenop hun andere job aan de universiteit. De vraag rijst of je zo niet enkel een groepje samenbrengt van uiterst geëngageerden, terwijl een universiteitsbreed draagvlak nodig is om zo'n veranderingen door te voeren. Op het terrein horen we het volgende over de facultaire diversiteitsteams, die ook bestaan uit vrijwilligers: 'Er worden heel veel initiatieven ontwikkeld op universitair en facultair niveau, maar de schaalbaarheid is niet voldoende: het blijft soms steken bij kleine groepjes in een soort pilotfase.'

Heidi Mertens ziet hier zeker een waarheid in: 'Er is een cultuuromslag bezig naar een inclusievere universiteit, maar we merken ook dat dit engagement steeds gevoed moet worden en dat vraagt inzet. We voelen dat daar een vraag is naar versterking en het inzetten op erkennen van lokale teams.'

Dat de wil er is, valt niet te ontkennen. Al blijft het belangrijk te investeren en gedurfde keuzes te maken die ook op het terrein meer en meer zichtbaar zijn. Directeur van studentenvoorzieningen Ann Gaubomme vat het mooi samen: 'Diversiteit is voor mij een constant aandachtspunt. Dat was

het gisteren, is het vandaag en zal het morgen ook zijn. Het kan altijd beter.'

Functiebeperkingen: overschaduw door corona

Bij diversiteit sluit mooi het deel aan over de studenten met een functiebeperking. Dit is een alomvattende term voor studenten met bijvoorbeeld een leerstoornis of een motorische beperking. Het aantal studenten met een functiebeperking is over de jaren heen gestegen: in het academiejaar van 2019-2020 hadden zo'n 5,4% van alle KU Leuven studenten een functiebeperking, tien jaar eerder was dat zo'n 2,4%.

Op dit terrein werden ook enkele belangrijke zaken verwezenlijkt. Zo werd er een werkgroep digitale toegankelijkheid opgericht die een website ontsloot met allerlei informatie over digitale toegankelijkheid. Een voorbeeld is het ondertitelen van online lessen.

Daarnaast werd er binnen studentenvoorzieningen zelf ingezet op 'peer-werking' van studenten met een functiebeperking, en werd er gewerkt rond het digitaal aanvragen van het statuut. Ook niet onbelangrijk zijn de inspanningen rond de facultaire referentielijsten voor examenfaciliteiten.

Belangrijke nuance hier, is dat door de huidige coronasituatie er een terecht focus is ontstaan op het mentaal welzijn van studenten. Zo zijn bepaalde belangrijke veranderingen die op de agenda stonden, misschien in tempo vertraagd. Denk dan aan de verdere integratie en samenwerking tussen studentenbegeleiding en begeleiding op vlak van onderwijs, vindt Ann Gaubomme.

'Je voelt op Vlaams niveau dat studiekost een steeds belangrijker punt wordt'

[Liesbet Heyvaert](#), *vice-decaan Onderwijs Letteren*

Studenten met een functiebeperking dragen bij tot een diverse universitaire gemeenschap en zoals steeds op dat domein, kan er altijd meer instroom én zeker doorstroom zijn. Ook de KU Leuven Acces Guide, die een overzicht biedt van de fysieke toegankelijkheid van KU Leuven gebouwen, kan bijvoorbeeld uitgebreid worden naar fakbars, horen we bij LOKO.

door [Emma Desmet](#)

Diversiteit: nood aan cultuuromslag

Vicerector diversiteits- en studentenbeleid Hilde Feys nam in september 2019 de fakkel over van Chantal Van Audenhove, in het midden van de ambtstermijn. Geen makkelijke opdracht, want zo werd Feys plots het hoofd van diversiteits- én studentenbeleid met een enorm aantal dossiers die om inwerking vroegen. Daarbij kwam dan ook nog eens de coronacrisis die vroeg om crisismanagement op zaken onder haar bevoegdheid, zoals het aanbod rond mentaal welzijn van studentenvoorzieningen.

Naast deze context is diversiteitsbeleid sowieso een complexe materie. Het is een kwestie van steeds ambitieus te blijven en het is belangrijk nooit te stoppen met streven naar meer diversiteit. Over het algemeen zijn er zeker stappen in de juiste richting gezet, en zijn er actiepunten uit het beleidsplan uitgevoerd. Zo werd er bijvoorbeeld een meldpunt grensoverschrijdend gedrag opgericht, dat steeds wordt geëvalueerd en waar ook een uitbreiding voor lopende is, vertelt Hilde Feys.

'Diversiteitsbeleid staat niet apart van andere beleidsdomeinen zoals onderzoek en onderwijs, maar moet er een onderdeel van zijn'

[Heidi Mertens](#), *Dienst Diversiteitsbeleid*

Op vlak van genderbeleid zijn ongetwijfeld stappen gezet in de positieve richting. Rector Luc Sels hecht daar veel waarde aan, wat ook bleek uit de genderparitaire bestuursploeg. Bovendien zijn 40% van onze nieuwe professoren vrouwen, terwijl slechts 30% van de kandidaten vrouw is en ook bij de bevorderingen wordt nauwgezet toegekeken op gelijke kansen.

Ook op vlak van etnische diversiteit worden stapjes gezet: zo werden er onder meer onthaal-

© Cath Hermans

Studiekosten: zucht van opluchting

In 2016 verscheen in *Veto* een stuk rond de vraag naar meer transparantie omtrent studiekosten. Dat zijn kosten die bovenop het inschrijvingsgeld uit de portemonnee van de student of ouder verdwijnen en waar lange tijd onduidelijkheid over bestond hoe hoog die kosten exact liggen per opleiding. Cruciaal om als universiteit gelijke kansen aan te bieden, is duidelijkheid scheppen over hoeveel zo'n opleiding écht kost.

Vier jaar na een advies van Vlor, de Vlaamse Onderwijsraad, is er effectief redelijk wat verwezenlijkt op dit terrein, al ging dat zeker niet zonder slag of stoot. Het debat verliep soms hobbelig door de angst voor het invoeren van een maximumfactuur. Verschillende professoren vreesden dat deze maatregel de kwaliteit van het onderwijs nadelig zou beïnvloeden, doordat er een grens zou bestaan rond de prijs van handboeken, bijvoorbeeld.

'Voor sommige studenten maakt tien euro wel degelijk een groot verschil, we moeten echt blijven zoeken naar goedkope oplossingen'

[Liesbet Heyvaert](#), *vicedecaan Onderwijs Letteren*

Deze eis om meer transparantie stond al in het beleidsplan van de vorige beleidsploeg, maar het voorstel dat toen werd uitgewerkt, botste toen op te veel protest bij de faculteiten zelf. Tine Baelmans, vicerector Onderwijsbeleid zette dit opnieuw op de agenda en in de schoot van de onderwijsraad werd een nieuwe werkgroep opgericht. De nota die zij schreef, werd in 2020 goedgekeurd op de Academische Raad. Momenteel is er een nieuwe werkgroep bezig met de uitrol van het project.

Een belangrijke doorbraak dus onder de vleugels van deze beleidsploeg: er komt duidelijkheid over studiekosten en dat zowel voor de opleiding in het algemeen als op OPO-niveau in de ECTS-fiche. 'Je voelt op Vlaams niveau dat dit een steeds belangrijker punt wordt. Het hangt ook vast aan de kwestie van diversiteit en zorgen dat je als universiteit de toegankelijkheid voor alle studenten blijft bewaken. Wat transparantie van studiekost betreft denk ik dat we nu alvast op de goede weg zijn', licht Liesbet Heyvaert toe, die het project mee trok.

Er mag dan wel een doorbraak zijn, het werk stopt niet op dat punt. Sensibilisering blijft enorm belangrijk, zodat alle docenten zich bewust zijn van de kosten van hun eigen vak en duidelijk beslissen welke boeken noodzakelijk zijn. 'Voor

sommige studenten maakt tien euro wel degelijk een groot verschil, we moeten echt blijven zoeken naar goedkope oplossingen', klinkt Heyvaert. Ook zorgen voor meer handboeken in bibliotheken, of online versies beschikbaar stellen en het tweedehands verkopen van handboeken zijn zaken die onder sensibilisering vallen.

Volgend academiejaar zou het project echt zichtbaar moeten worden in de ECTS-fiches, dan zouden docenten voor het eerst de kans moeten krijgen om de kostprijs van hun vakken te vermelden en opleidingen kunnen dan op een extra tab in het programmaboek wijzen op meer algemene kosten verbonden aan de opleiding. Er lopen ook gesprekken met onder meer Acco en onderwijsdiensten over een efficiënte uitrol, al wordt het vermoedelijk een proces van meerdere jaren om voor alle vakken de studiekostprijs zichtbaar te krijgen.

Duurzaamheid: op de goede (groenere) weg

Vicerector Gerard Govers is nog maar de tweede vicerector die zich bezighoudt met duurzaamheidsbeleid, naast zijn andere hoofdtaak Wetenschap en Technologie. Govers is van opleiding geograaf en bezit duidelijk een pak kennis over de klimaatproblematiek die hij dan ook op uitstekende wijze toepast op zijn aanpak aan de KU Leuven.

Net zoals diversiteitsbeleid is het moeilijk het huidige duurzaamheidsbeleid als voldoende te classificeren. Beide beleidsdomeinen zijn zo belangrijk en actueel dat het een kwestie is van streven naar meer, en altijd ambitieus te blijven. Al wil dat niet zeggen dat er de voorbije jaren geen stappen vooruit zijn gezet in de positieve richting.

'Keer op keer merk je dat mensen onvoldoende kennis hebben van hoe de wereld er echt voor staat'

[Gerard Govers](#), *vicerector bevoegd voor Duurzaamheidsbeleid*

Zo is er een nieuw opleidingsonderdeel in het leven geroepen: 'Globale uitdagingen voor een duurzame samenleving'. Het vak ging pas begin dit semester van start maar trok al meer dan 1200 geïnteresseerden aan, ook van buiten de universiteit. Belangrijk volgens vicerector Govers in dit debat is het verspreiden van accurate kennis om het debat te kunnen voeren: 'Keer op keer merk je dat mensen onvoldoende kennis hebben van hoe de wereld er echt voor staat, en vanuit die frustratie is er een vak ontstaan.'

© Cath Hermans

Ook de verplichte klimaatbijdrage voor academisch personeel was een grote stap: het personeel kan er wel uitstappen indien ze dat zelf wensen, mits ze de reden voor de uitstap vermelden. 'Zo kunnen we aanvoelen wat de redenen zijn waarom iemand daar niet in mee zou willen gaan', klinkt Govers.

Ook een realisatie op vlak van duurzaamheidsbeleid is het duurzaamheidsrapport dat verscheen in 2018, het was meteen het eerste duurzaamheidsrapport ooit. Verschillende ambitieuze doelstellingen werden geschetst, sommige al behaald, anderen staan op de planning voor lange termijn.

Uit de omgeving van Govers klinkt een positief geluid: hij voerde veranderingen door, ging in dialoog en toonde een passie voor zijn domein. Al is er altijd ruimte voor verbetering en meer duurzaamheid aan de KU Leuven: Zo vertelt Nikkie Melis van de Dienst Duurzaamheid dat het voedingsbeleid aan de universiteit nog aangescherpt kan worden, bijvoorbeeld.

Huib Huysse, hoofd van de onderzoeksgroep duurzame ontwikkeling aan HIVA, wijst op een ander interessant aspect van duurzaamheidsbeleid waar meer en meer getracht wordt veranderingen in door te voeren. Het gaat over de sociale aspecten van duurzame ontwikkeling: denk dan bijvoorbeeld aan goede werkomstandigheden bij de onderleveranciers van de KU Leuven in lage- en middeninkomenslanden die onderdelen van computers produceren. Universiteiten kopen jaarlijks voor honderden miljoenen producten en diensten, die sociaal duurzamer maken is een grote uitdaging. 'Er is een serieuze inhaalbeweging rond deze thema's bezig', vertelt Huysse.

Waar de verschillende structuren zoals Ecotems nog werden uitgerold onder de vorige vicerector, zijn deze nu al wat meer ingebed. Iemand zoals Gerard Govers, met een hele hoop expertise over de klimaattoestand, op dit beleid zetten was een goede zet. Al kan alles altijd beter, zoals de interactie met de samenleving zelf over duurzaamheid, zegt Govers zelf.

Conclusie

De optelsom is dat er op heel veel vlakken heel veel inzet is van zeer gepassioneerde en ambitieuze mensen. De wil naar vooruitgang en een betere universiteit voor iedereen is er zeker en vast. Toch zijn er cruciale zaken die moeten veranderen vooraleer dat zich ook zal tonen in de cijfers, zoals meer lokale inbedding en integratie van bepaalde beleidsdomeinen. Al moet het toch gezegd worden dat zowel vicerector Govers als vicerector Feys hun uiterste best uit gedaan hebben in deze moeilijke situatie, en dat op zich verdient al een pluim.☺

KU Leuven begint bij de wereld

Over één ding is men unaniem: de KU Leuven heeft zich de laatste jaren internationaal meer op de kaart gezet. En dat door een ambitieus en genereus beleid.

door [Emiel Roothoof](#)t

'KU Leuven als organisatie staat sterk en blijft rustige degelijkheid uitstralen die internationaal gezien sterk gewaardeerd blijft', lezen we als antwoord op onze universiteitsbrede bevraging. Het is een goede beschrijving van de algemene teneur bij het personeel wat betreft het internationale beleid van de laatste vier jaar. Uit een personeel-senquète en gesprekken met tien betrokkenen, blijkt dat internationaal beleid als een van de speerpunten van Sels & Co wordt gezien: ambitieus én genereus.

Partnerschappen

Vorig jaar sloot de KU Leuven een akkoord af met de universiteit van Melbourne over dertig gedeelde doctoraten. Dit partnerschap is een goede indicatie voor het beleid van Sels en vicerector Peter Lievens: een hang naar het oosten. Samenwerking met Zuid-Oost-Aziatische universiteiten is uitgebreid en verdiept, en ook Australië mag in de KU Leuven een trouwe gemalin zien.

'Het blijft belangrijk ook op facultair niveau samenwerkingsverbanden te sluiten'

[Gerd Van Riel](#), *decaan Hoger Instituut voor Wijsbegeerte*

Naast bilaterale akkoorden is het huidige rectoraat fan van internationale netwerken; de KU Leuven is lid geworden van de Coimbra Group, Universitas 21, Europaeum, UNA Europa en LERU. Laatstgenoemde is een netwerk van onderzoeksuniversiteiten, met zijn zetel in Leuven en Kurt Deketelaere aan het hoofd. Hij is lovend over het bestuur: 'Vicerector Lievens is bijna omnipresent in alle *leadership meetings* van LERU.' 'Er zijn heel wat dossiers waarin KU Leuven een prominente rol speelt, waaronder artificiële intelligentie, en dat is inspirerend voor andere leden', voegt hij toe.

De aanpak is centraal en gestroomlijnd, wat voor meer slagkracht en onderhandelingspotentieel zorgt. Dat beantwoordt echter niet altijd aan de specifieke noden van faculteiten, voor wie een samenwerking met een bepaalde universiteit interessanter kan zijn dan voor de KU Leuven als geheel.

'Ik snap waarom de KU Leuven veel akkoorden centraal afsluit, maar het blijft belangrijk om daarnaast ook op facultair niveau samenwerkingsverbanden te sluiten', zegt Gerd Van Riel, decaan van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte.

UNA Europa

Een van de stokpaardjes van de huidige ploeg is UNA Europa, een netwerk van acht universiteiten met als doel de eerste 'Europese campus' uit te bouwen. Een student zou bijvoorbeeld het ene jaar in Berlijn kunnen studeren, het volgende in Bologna en zijn bachelorproef in Leuven kunnen schrijven. Centraal in het programma staat de bachelor European Studies – volgens voorzitter van de Raad voor Internationaal Beleid Jan Wouters een *'game changer'*.

'Met UNA Europa zijn we grenzen aan het verleggen, letterlijk'

[Jan Wouters](#), *voorzitter Raad voor Internationaal Beleid*

De mooie utopische beelden daargelaten, voor velen klinkt het nog als toekomstmuziek. Studentenvertegenwoordigers spreken al jaren van een zwarte doos die niet valt te kraken. Toch 'begint het steeds meer vaart te krijgen', vindt ex-mandataris Internationaal van de Studentenraad Thor Deyaert.

En inderdaad, het accreditatiedossier en het eerste jaarrapport liggen al bijna klaar bij de drukker. Dat laatste ziet Lievens als 'het eerste initiatief om wat er al gerealiseerd is, breder bekend te maken'. Samen met hem, was Wouters zich ook bewust van de gebrekkige communicatie: 'Het is complexe materie, waardoor dan vaak een sfeertje van wantrouwen ontstaat.' Wouters blijft onverbeten enthousiast: 'Dit is nog nooit gebeurd in Europa. We zijn grenzen aan het verleggen, letterlijk.'

Internationaal studentenbeleid

In 2018-2019 steeg het aantal inkomende internationale studenten aan de KU Leuven met 30%. Het is het resultaat van een ambitieus en succesvol rekruteringsbeleid. Maar deze fikse stijging bracht op zijn beurt wel wat moeilijkheden met zich mee.

'In het bijzonder op de Brusselse campus is er nood aan meer ondersteuning bij het onthaal en de begeleiding van internationale studenten'

[An Descheemaeker](#), *directeur International Office*

Het voornaamste probleem is de behuizingscapaciteit: de universiteit en het stadsbestuur waren niet klaar voor zulke grote aantallen. 'Op dat vlak is men misschien wel slachtoffer van het eigen succes geworden, omdat men niet helemaal was voorbereid op zoveel internationale studenten', meent Ria Laenen, lid van de Raad voor Internationaal Beleid.

Een ander probleem is de kwaliteitscontrole van inkomende studenten. Vanwege uiteenlopende standaarden in het buitenland, is dat niet altijd zo eenvoudig. 'Daar moet nog wat expertise worden opgedaan', stelt Gerd Van Riel, decaan van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte.

Een derde moeilijkheid is het onthaalbeleid. Dat blijkt op dit moment vooral op de Brusselse campus nog een werkpunt. An Descheemaeker, directeur van het International Office: 'In het bijzonder op de Brusselse campus is er nood aan meer ondersteuning bij het onthaal en de begeleiding van internationale studenten.'

Sels solliciteert wel degelijk voor rector en niet voor heilige, maar in zijn visietekst van 2017 predikt hij 'grenzeloos altruïsme'

De enorme groei van onze internationale gemeenschap impliceert volgens Thor Deyaert, ex-mandataris internationaal bij de Studentenraad, dat ze meer inspraak moeten krijgen. Het is de taak van studentenorganisaties om internationale studenten op te nemen, maar daar is nog werk. 'De universiteit kan daarin nog meer een ondersteunende rol spelen', meent Deyaert.

Het dossier dat misschien voor het meeste ongenoegen bij de studenten heeft gezorgd, was de verhoging van de inschrijvingsgelden voor studenten buiten de Europese Economische Ruimte. Deyaert stelt het resultaat nog steeds jammer te vinden. In 2020 maakte de KU Leuven dan toch bekend de inschrijvingsgelden niet te zullen centraliseren, maar aan de faculteiten over te laten.

Alle obstakels daargelaten, heeft de KU Leuven de afgelopen jaren reuzenstappen gezet wat betreft internationale rekrutering. Daaraan zijn onvermijdelijk problemen gekoppeld, en een virus doet daar geen goed aan, maar oplossingen vragen ook tijd. In de tussentijd zitten ze in het

rectoraat niet stil: er wordt de laatste tijd hard ingezet op virtuele mobiliteit en blended mobility, een hybride van virtuele en fysieke mobiliteit.

Ontwikkelingssamenwerking

Sels solliciteert wel degelijk voor rector en niet voor heilige, maar in zijn visietekst van 2017 predikt hij 'grenzeloos altruïsme'. Dat is natuurlijk onzin – de KU Leuven is geen liefdadigheidsinstelling. Dat neemt niet weg dat er breed wordt ingezet op ontwikkelingssamenwerking en dat men er trots op mag zijn.

De spil van dit beleidsdomein is de Interfacultaire Raad voor Ontwikkelingssamenwerking (IRO), een advies- en selectieorgaan voor beurzen en projectmiddelen. Samen met de bevoegde vicerector Chris Van Geet is er de laatste jaren een genereus beleid uitgetekend, met de oprichting van nieuwe internationale *chapters* of projecten in Ethiopië en Azië. De hang naar het oosten die merkbaar is in het internationale beleid, trekt zich ook hier door: voor het eerst stond Latijns-Amerika niet meer centraal.

'De focus ligt nu nog te veel op doctoraten'

medewerker ontwikkelingssamenwerking

Jan Wouters, voorzitter van de Raad voor Internationaal Beleid, vindt dat het hoog tijd is om terug te investeren in die regio. Vicerector Van Geet begrijpt die bekommernis, maar beschouwt het eerder als een bijverschijnsel dan het resultaat van gericht beleid: 'De KU Leuven is wat betreft Zuidwerking vooral actief in *low and lower-middle income countries*.' Die landen bevinden zich nu vooral in Afrika en Azië, wat de focusverlegging verklaart.

De huidige rectorale ploeg heeft voor het eerst in de recente geschiedenis van de KU Leuven (bovenop overheidsfinanciering) eigen middelen uitgetrokken voor doctoraatsbeurzen in het Globale Zuiden. De teller staat nu op twintig beurzen, die volgens een medewerker 'echt een verschil maken'.

Doctoraten zijn niet zaligmakend. Dat weet ook een medewerker te zeggen: 'De focus ligt nu nog te veel op doctoraten, terwijl men ook meer naar centrale diensten moet kijken. Dat past in de tendens van de dekolonisering: het Noorden en het Zuiden werkelijk samen en op gelijke voet.' Een andere medewerker meent dat de niet-academische capaciteitsopbouw in het zuiden, waaronder tele- en informaticadiensten, nog beter kan.

Wat de studenten dan weer wel enorm bezighoudt, is de dekolonisering van onze universiteit

Van Geet heeft daar een andere visie op: 'Ik ben er meer en meer van overtuigd dat de toekenning van doctoraatsbeurzen de beste resultaten geeft inzake capaciteitsversterking in het Globale Zuiden.' De vicerector werkt daarom aan een nieuw fonds voor doctoraatsbeurzen: Partners in Capaciteitsopbouw (PaCo).

Communicatie naar de studentenpopulatie toe blijkt niet altijd toereikend, dat weet ook Van Geet. Toch proberen ze hun werk steeds kenbaarder te maken, door initiatieven als Go Global en de Fairtrade week. Wat de studenten dan weer wel enorm bezighoudt, is de dekolonisering van onze universiteit. Een medewerker heeft het over een positieve evolutie, maar wijst op de grootste moeilijkheid: 'De universiteit moet zich dan ook kwetsbaar kunnen opstellen, want normaal gezien bepalen wij de agenda.'

Mensenrechtenbeleid

Na de deelname aan een Europees project waarbij de Israëlische politie als partner betrokken was, belandde de KU Leuven in een mediastorm. Het schandaal, dat onder het bewind van Rik Torfs gebeurde, legde bloot hoe beperkt het mensenrechtenbeleid was. Sinds zijn aantreden heeft Sels binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) een werkgroep mensenrechten opgericht en aangestuurd op de opstelling van een charter en een mensenrechtentoets.

'De mensenrechtentoets mag nog wel wat verder gaan'

Ria Laenen, lid Raad voor Internationaal Beleid

Die toets werd in december formeel bekendgemaakt, gekoppeld aan de oprichting van een Contactpunt Mensenrechten. Op die manier wil men vermijden dat men samenwerkingsverbanden aangaat met partners die mensenrechten schenden. Volgens vicerector Peter Lievens wordt de toets opgepikt door buitenlandse partners, wat gunstig zou zijn voor de internationale reputatie van onze universiteit.

Stephan Parmentier, voorzitter van de Interfacultaire Raad voor Ontwikkelingssamenwerking en verantwoordelijk voor de toets, legt uit wat de toets precies moet nagaan: 'Het gaat alleen over ernstige schendingen. Het is niet de bedoeling dat we elke mogelijke schending opsporen – dan zouden we veel werk hebben en ook snel in eigen boezem moeten kijken. Hier zijn er namelijk ook bedrijven en overheden die mensenrechten schenden.'

Er is, aldus Parmentier, uitdrukkelijk voor gekozen om geen politieke regimes te controleren. Niet iedereen onderschrijft die keuze. Volgens Ria Laenen, lid van de Raad voor Internationaal Beleid (RIB), mag de mensenrechtentoets 'nog wel wat verder gaan'.

'Onze aanpak inzake mensenrechten is eerder diplomatisch en aan de onderhandelingstafel'

Peter Lievens, vicerector Internationaal Beleid

Met de toets zendt de KU Leuven een duidelijk signaal naar de tirannen van deze wereld, maar echt politiek durft men zich nog niet te profileeren. In tegenstelling tot Litouwse universiteiten die Wit-Russische studenten opnemen, of Hongkongse studenten die door Britse universiteiten met open armen ontvangen worden, is er vanuit

Leuven nog geen dergelijk gebaar gekomen.

Vicerector Lievens legt uit: 'Onze aanpak inzake mensenrechten is eerder diplomatisch en aan de onderhandelingstafel, wat niet altijd spoot met heel zichtbare publieke standpunten.' Het klopt dat er achter de schermen wel degelijk heel wat gebeurt. Zo is de KU Leuven twee jaar geleden toegetreden tot het Scholars at Risk-netwerk, waarmee het samenwerkt om vervolgd onderzoekers in de academische wereld te herintegreeren. Daarnaast wordt er momenteel hard gewerkt aan een grote beleidsnota voor een eenduidiger China-beleid.

© Cath Hermans

'Met louter spierballengerol inzake mensenrechten bereiken we geen resultaten in het terrein', stelt Jan Wouters, voorzitter van de RIB. Een echo horen we bij Stephan Parmentier, voorzitter van de IRO: 'We moeten niet zomaar in het wilde weg beginnen schieten, maar heel selectief te werk gaan.'

Hoewel, weinig mensen hebben zich zo vurig verzet tegen de executie van VUB-gastprofessor Ahmadreza Djalali dan Sels. Hij heeft zich er meermaals expliciet over uitgesproken op Twitter, en in een interview voor deze evaluatiereeks vertelde hij via diverse kanalen druk te hebben gezet op de Iraanse regering.

Ranking-obsessie

In zijn visietekst van 2017 verwijst Sels meermaals naar de gunstige positie van de KU Leuven op verschillende rankings van universiteiten. Zo schrijft hij: 'Rankings zuigen talenten aan of stoten ze af. Ze bepalen met wie je spreekt en wie met jou spreekt.' Ook de persdienst van onze alma mater faalt er niet in ons regelmatig te herinneren aan de goede rankingposities.

'Een goede ranking is nooit een doel op zich'

Peter Lievens, vicerector Internationaal Beleid

Zowel bij personeel als bij studenten stoot dat soms op irritatie en wekt het de indruk dat men zich meer met statistieken dan met mensen bezighoudt. Vicerector Internationaal Beleid Peter Lievens reageert begripvol: 'Dat zal misschien wel een perceptie zijn, maar een goede ranking is nooit een doel op zich.'

Ria Laenen en Jan Wouters, respectievelijk lid en voorzitter van de Raad voor Internationaal Beleid, vinden ook dat rankings met een korrel zout moeten genomen worden. Niettemin hebben ze ook hun functie. Wouters: 'Rankings verschaffen indicaties dat we goed bezig zijn en dat stimuleert.' Laenen meent dan weer dat het aanzet tot een zorgvuldige selectie wat betreft partnerschappen, wat vroeger veel slordiger gebeurde.

Verengelsing

Taalpuristen genoeg aan de KU Leuven, maar met Luc Sels aan het roer (en achter het toetsenbord) hebben we geen bewaker van de Nederlandse taal in ons midden. De rector is het slachtoffer van de verengelsing. Zijn visietekst uit 2017 staat vol Engelse termen en anglicismen. De KU Leuven is 'professor-driven', hij spreekt over 'administratieve workflow', 'transferable skills' en de UAntwerpen is – hou u vast – 'the new kid on the block'. Sels, die zich vaak de functie van motivatiecoach aanmeet, herhaalt ten slotte tot vervelens toe zijn adagium 'work smart, not hard'.

'De KU Leuven is een Vlaamse universiteit en dat hoort ze te zijn'

Luc Sels, rector KU Leuven in zijn visietekst 2017

Dat taalgebruik staat diametraal tegenover een andere stelling in zijn visietekst: 'De KU Leuven is een Vlaamse universiteit en dat hoort ze te zijn.' Nog even verder: 'Ik ben geen voorstander van verengelsing, en al zeker niet in onze bachelors.' Als de rector werkelijk een uithangbord wilt zijn voor een Vlaamse universiteit, moet hij dat met de nodige discipline doen: laat de Engelse taal niet parasiteren op de Nederlandse.

Conclusie

Luc Sels stelde zich in 2017 nog 'vragen bij de onderbenutting van onze sterke positie'. Die vragen moeten nu amper nog gesteld worden; de KU Leuven is meer en meer een first choice universiteit. Voor de aanstelling van Sels was het internationale beleid een augiasstal, maar 'nu is er echt sprake van een universiteitsbrede politiek', zegt Jan Wouters, voorzitter van de Raad voor Internationaal Beleid.

An Descheemaeker, directeur van het International Office, vat het goed samen: 'Je voelt dat het leeft in alle geledingen en dat iedereen erbij betrokken is.' ☺

Ondanks wissels aan de top: de start van diepgaande hervormingen

Er was de zaak-Reuzegom, de crash van Alma, rumoer bij de Studentengezondheidsdienst en een vicerector die er halverwege de brui aan gaf. Een blik op het woelige studentenbeleid onder Sels.

door [Thomas Maes](#)

De ploeg Sels startte met Chantal Van Audenhove als vicerector Studentenbeleid. Na twee jaar liet zij het roer over aan opvolger Hilde Feys, die niet lang na haar aantreden met een pandemie geconfronteerd werd.

Huisvesting

De hernieuwde website Kotwijs en het kotlabel zijn de belangrijkste verwezenlijkingen op het vlak van huisvesting. 'Nu wordt de website ook nog voor de verhuurders verbeterd', vertelt Ludo Clonen, diensthoofd Studentenhuisvesting. De kotlabels zijn een succes: momenteel prijken zo'n 1500 kotlabels op Leuvense koten, waarvan weliswaar maar 390 met een groen label. Die zijn ook door de woondienst van stad Leuven goedgekeurd.

Een van de criteria waaraan gelabelde koten moeten voldoen, is studentvriendelijkheid. Een praktijktest van *Veto* toonde in 2020 echter dat ook koten met het kotlabel discrimineerden op studenten met een buitenlands klinkende naam. Clonen: 'Ook wij kregen zo'n meldingen van internationale studenten. Een meer gerichte communicatie met Pangaea (*internationaal ontmoetingscentrum, red.*) is iets wat we kunnen bekijken in dat verband. De stad heeft plannen om praktijktesten te doen. We willen op dit vlak samenwerken met stad Leuven, maar het is voor haar niet evident dat uit te breiden naar studentenhuisvesting.'

Werkpunten blijven verder de digitalisering binnen residentiebeheer en omgaan met een steeds meer gespannen kamermarkt, onder meer door het stijgend aantal buitenlandse studenten. Voor hen huisvesting vinden, zal een uitdaging zijn in de toekomst.

Alma

Studentenrestaurant Alma zette de voorbije jaren in op een meer gezond en vegetarisch aanbod, al werd dat duidelijk niet door alle studenten gesmaakt. De prijzen bleven stijgen, wat niet enkel door inflatie kan verklaard worden. Positief is hier dat het juridisch contract, dat alle afspraken

met Alma op papier zet, bijna af is. De subsidiëring zal meer gekoppeld worden aan de verkoop en de prestaties van Alma, zodat Alma zelf ook gestimuleerd wordt om zoveel mogelijk studenten aan te trekken.

'We proberen vooral de rekening van Alma niet door te schuiven naar toekomstige studenten en te voorkomen dat Alma failliet gaat'

[Ann Gaublomme, directeur Studentenvoorzieningen](#)

Lana Van den Heuvel, oud-voorzitter van studentenkoepel LOKO, geeft context: 'De reorganisatie lag al lang op tafel en bewoog niet veel. Dit is een grote stap vooruit. Zonder Ann Gaublomme, de directeur van Studentenvoorzieningen, hadden we niet zover gestaan.'

In Gent en Brussel bereikten de prijscategorieën nooit de hoogtes van Alma en blijven de studentenrestaurants ook tijdens de pandemie nog (afhaal)maaltijden aanbieden. Bij de heropening van Alma in september waren er enkel maaltijden tegen zes euro te krijgen: een 'volkstoeleef' bleef weinig verbazend uit. Naast de voorziening van warme maaltijden, werd na een tijd ook de afhaal-dienst stopgezet.

Gaublomme: 'We proberen vooral enerzijds de rekening van Alma niet door te schuiven naar de studenten van morgen, door open te gaan en te draaien met verlies, en anderzijds te voorkomen dat Alma failliet gaat.'

Studentengezondheid

In 2018 verving Rikka De Roy onverwachts Anne Neyskens als diensthoofd in het Studentengezondheidscentrum, waarbij De Roy in een reactie wees naar het 'verschil in persoonlijke stijlen' om het vertrek van Neyskens te verklaren.

© Cath Hermans

Het terugdringen van de wachttijden voor psychologen is een gekend langetermijnproject dat zich momenteel stabiliseert op twee tot drie weken wachttijd. 'Dat is relatief kort in vergelijking met psychologen in de rest van de samenleving', vertelt Gaublomme.

De beschikbaarheid van psychologen betreft de zorg in tweede lijn, maar er is ook ingezet op eerstelijnszorg. Zo was er door corona een versnelde overstap op online dienstverlening, een beweging die al voor de pandemie was ingezet.

Verder is gefocust op het verschil in begeleiding tussen studenten die intensieve en zij die minder intensieve steun nodig hebben, zo voegt Gaublomme toe. Bij de artsen wordt naast curatieve zorg werk gemaakt van gezondheidspromotie en preventie, al zit dat nog in een beginfase.

'Het tekort aan middelen en de groeiende problematiek rond het mentaal welzijn van studenten zijn twee gekende problemen', vertelt Anne-Marie Dedene, mandataris Studentenvoorzieningen bij LOKO. 'Die blijven moeilijk om drastisch aan te pakken zolang er geen extra middelen uit de lucht komen vallen, maar ze doen wel echt hun best met de middelen die er zijn.'

Integratie: studentenvoorzieningen op de campussen

Op het vlak van integratie van de campussen is de visietekst voor studentenvoorzieningen een belangrijke stap. Die tekst benoemt onder andere een aantal rechten en statuten die voor elke KU Leuven-student gelijk moeten zijn, ongeacht aan welke campus die studeert – denk bijvoorbeeld aan financiële toelage of steun in verband met functiebeperkingen.

Nu verschilt het nog per faculteit of soms per docent of anderstalige studenten een vertalend woordenboek of extra tijd krijgen op een examen

De visietekst is een gemeenschappelijk kader dat door alle campussen onderschreven wordt, iets wat vroeger ontbrak. Toch is het maar een begin. Klaas Collin, voorzitter van de Studenterraad, licht toe: 'In principe moet elke student van de KU Leuven gelijkwaardig behandeld worden. Dat heeft nog een serieuze weg te gaan, maar het is nu tenminste het doel.'

Studenten die bijvoorbeeld in Leuven op kot zitten maar op de campus in Brussel lessen volgen, kunnen vandaag niet terecht bij de Stuvo-diensten in Leuven. 'Dat is niet studentvriendelijk', vertelt Gaublomme, 'we werken er nu aan om die mobiliteit in te calculeren.' Ook de com-

municatie rond Stuvo naar de niet-Leuvense studenten kan beter. 'Corona leerde hier dat er zeker vooruitgang mogelijk is', aldus Gaublomme.

Een goed functionerend, KU Leuven-breed overlegorgaan waar de campussen onderling kunnen overleggen, ontbreekt momenteel. Er is de decreetale Stuvoraad, maar daar zitten naast de campusvertegenwoordigers ook de associatiepartners. Gaublomme: 'Er is nood aan een forum om als KU Leuven tot gemeenschappelijke standpunten te komen, en er blijft nood aan een (ander) forum om met de associatiepartners samen te zitten.'

Democratisering: taalbeleid Conclusie

Zeker voor studenten uit een taalarme omgeving en met een migratieachtergrond is taalbeleid essentieel om drempels te verlagen. Taalbeleid hangt dan ook samen met onderwijsbeleid en diversiteitsbeleid. Hier zijn stappen gezet, maar er blijft nog flink wat werk aan de winkel.

Waar er vroeger veel meer ad hoc-taalbeleid was per richting of faculteit, worden taalinitiatieven nu al meer gestroomlijnd vanuit studentenvoorzieningen: denk bijvoorbeeld aan workshops om je masterproef te stimuleren.

'Voor corona was het vaak strijden om zaken erdoor te krijgen, maar bij de crisis luisterden ze echt. Dat moest ook wel'

[Lana Van den Heuvel, oud-voorzitter LOKO](#)

Toch tonen zich nog mankementen. Nu verschilt het bijvoorbeeld nog per faculteit en soms per docent of anderstalige studenten een vertalend woordenboek mogen gebruiken of meer tijd krijgen voor een examen. 'De KU Leuven zou in dat verband een duidelijk globaal standpunt kunnen innemen, zodat het niet afhangt van individuen', vertelt Lieve De Wachter, hoogleraar Taalbeheersing en Academisch Nederlands aan de KU Leuven.

De Wachter was samen met Kris Van den Branden van 2017 tot 2019 promotor van een taalbeleidproject dat de noden in kaart bracht en de nuttige talige maatregelen inventariseerde op het vlak van studentenondersteuning, docentenprofessionalisering en curriculumontwikkeling.

'Dat was een succesvol project en het is een grote stap vooruit', aldus De Wachter, 'maar nu zou het taalbeleid ook verankerd moeten worden. Samen met een coherent beleid om bestaande initiatieven aan te vullen en te versterken, is er een centraal aanspreekpunt voor taal nodig, faculteits- of zelfs universiteitsbreed.'

In 2019 werd een nota voorgelegd aan de Onderwijsraad met een vraag voor inbedding, maar vooralsnog is daar niets mee gebeurd. 'De noden op het vlak van taalondersteuning in de faculteiten zijn groot', vertelt Liesbet Heyvaert, vicede-caan van Letteren. 'Daar zijn er er echt mogelijkheden die het verschil kunnen maken, ook naar democratisering van het onderwijs toe. Er had meer vooruitgang kunnen zijn geboekt.'

Tine Baelmans, vicerector Onderwijsbeleid, reageert: 'We hebben nu noodgedwongen ingezet op digitalisering in plaats van op taalbeleid, maar we moeten hier zeker verder aan werken.'

Studentenbeleid gaat van het behandelen van tuchtdossiers en beroepen van studenten tot domeinen als mobiliteit, persoonsvorming en studentenvoorzieningen. Je in al die zaken inwerken vraagt tijd – in de helft van de beleidstermijn invallen is dan ook geen sinecure.

Gelukkig kenmerkt een luisterbereidheid de stijl van de vicerector, net als de de wil om beleid te maken dat breed gedragen is, zo blijkt uit verschillende bronnen. Getuige hiervan zijn ook de twee participatieve hervormingstrajecten Stuvo 2030 en Stroomsgevijs, die belangrijke stappen vooruit zijn op het vlak van studentenvoorzieningen.

Corona zorgde bovendien voor een soort democratisering, vertelt Van den Heuvel, ex-voorzitter van LOKO: 'Voor corona was het vaak strijden om zaken erdoor te krijgen, maar bij de crisis luisterden ze echt. Dat moest ook wel.'

Een coherent en structureel taalbeleid implementeren, de discriminatie en de stijgende spanning op de kotenmarkt aanpakken, de integratie tussen Vlaamse en internationale studenten bevorderen, betere communicatie en overlegfora met de campussen faciliteren, studentenvoorzieningen nog meer toegankelijk en zichtbaar maken ongeacht campus ... Aan projecten is er geen gebrek voor de komende beleidsploeg.

In een blik vooruit wijst vicerector Hilde Feys zelf op het belang van de hervormingstrajecten, het incalculeren van de verwevenheid tussen leven en leren en het versterken van de kaders en het delen van expertise over de campussen heen. 'De relatie met de stad en de campussen, de aanpak van individuele studentendossiers en tucht lijken me verder ook mooie werven om progressie op te maken', besluit Feys.

Op veto.be is er een langere versie van het artikel te vinden waar ook de puntjes tucht en hervorming van de studentenvoorzieningen aan bod komen.

De domeinen Leefbaar Leuven en Persoonsvorming zijn niet opgenomen in deze evaluatie. ☺

Roep om basisfinanciering werpt schaduw op degelijk parcours

Het is onzichtbaar, complex, en toch een punt waar een rector aan de KU Leuven het meest op wordt afgerekend. Wat realiseerden Sels en co op het vlak van onderzoeksbeleid?

door Daan Delespaul en Sjereno Cörvers

(Basis)financiering: belofte maakt schuld?

Basisfinanciering, het was misschien wel hét campagnethema van de rectorverkiezing van 2017. Het revolutionaire systeem, dat de interne onderzoeksmiddelen van de KU Leuven gelijkwaardiger over het personeel verdeelt, zou een einde maken aan het interne getouwtrek om onderzoeksmiddelen. 'Soms vraag je je wel echt af waar je mee bezig bent als je de helft van de tijd projecten aan het aanvragen bent', vatte professor Olivier Honnay de situatie samen in een vorige editie van *Veto*.

Een radicale herverdeling van onderzoeksgelden bleek populair bij het professorenkorps, en Sels nam het idee dan ook mee in zijn campagne van 2017. Als grote uitdager van zittend rector Rik Torfs beloofde hij een basisfinanciering in 'Sels-stijl': een drietrapsraket met een uitgebreidere startfinanciering, garantie op onderzoekskrediet en een royaal "sabbaticalsysteem" als sluitstuk. De campagnebelofte zette Sels neer als de progressievere kandidaat.

Samen met vicerector Onderzoeksbeleid Reine Meylaerts kan de rector inderdaad bogen op een realisatie van die plannen. De verruiming van startkrediet is er effectief gekomen; een geldpot van 100.000 euro voor ieder nieuw ZAP-lid (*Zelfstandig Academisch Personeel, vergelijkbaar met een 'professor', red.*) dat niet over andere substantiële onderzoeksmiddelen beschikt. Daarvoor volstaat een benoeming van 50%, en niet langer een van 80%. De vereiste postdoctorale anciënniteit van zeven jaar valt volledig weg.

Daarnaast is ook het basiswerkingskrediet ingevoerd, waarmee de universiteit zich ertoe verbindt ieder ZAP-lid dat elders geen financiering vindt, een garantie van vijftienduizend euro per jaar te geven. 'Dat is eigenlijk, samen met het sabbaticaleid en de veralgemening van de startfinanciering, een vorm van basisfinanciering', vindt Sels.

Een zichtbare verandering, die het personeel desondanks niet volledig overtuigt. Een survey van *Veto* bij 206 ZAP-en BAP-leden toont aan dat maar 21,35% van de academici de inspanningen voldoende acht. Maar liefst 54,49% vindt die inspanningen te weinig, een monsterscore voor een over het algemeen tevreden personeel, dat duidelijk al de keuze voor basisfinanciering heeft gemaakt. 'De uitbreiding is goed, maar het is belangrijker wat er allemaal niet is uitgevoerd', stelt professor moleculaire virologie Zeger Debyser. 'De belofte is alvast niet gerealiseerd.'

'60% van de middelen ging vroeger naar 30% van de ZAP'ers, nu naar 40%'

Reine Meylaerts, vicerector Onderzoeksbeleid

Dat de uitrol van een systeem van basisfinanciering een campagnebelofte was, vegen zowel Sels als Meylaerts resoluut van tafel. De intentie is volgens beiden steeds gebleven bij het startkrediet in combinatie met het werkingskrediet; die zijn er ook gekomen. Door de reeds bestaande cummulregels is een groter deel van de interne middelen overigens verder herverdeeld. De spreiding is volgens Meylaerts ook daadwerkelijk toegenomen: '60% van de middelen ging vroeger naar 30% van de ZAP'ers, nu naar 40%'.

Werkdruk: oud zeer, met eindmeet nog niet in zicht

De achilleshiel van het huidige rectoraat blijft de werkdruk van academici te zijn. Uit de survey komt aan het licht dat 61,38% onvoldoende inspanningen ziet vanuit het centrale niveau om de werkdruk tegen te gaan. 'Enkel maar meer belasting voor ZAP-leden' of 'een bureaucratische overlast' beschrijven respondenten de overspoeling. Een schamele 17,99% is tevreden met het geleverde werk.

Sels schoof een 'verzekering van tijd' naar voren: een voorstel om sabbaticals te vergemakkelijken door middel van een puntensysteem. Na zeven jaar kan iedere onderzoeker zo een sabbaticperiode van zes maanden opnemen. Innovatief is ook de *biosketch* die voortaan in evaluatieprocedures gebruikt wordt. Daardoor wordt naast publicatie-output ook naar het parcours van de hele loopbaan en het leven naast het academische gekeken. Langs de andere kant lijkt de administratieve last wel verhoogd, onder meer door hogere eisen rond integriteit en het moeilijker werken tijdens de coronacrisis.

'Ik heb de ploeg ook ervaren als een ploeg die erg benaderbaar was'

Trui Steen, vicedecaan Onderzoek faculteit Sociale Wetenschappen

De vraag is of een bestuursploeg werkelijk kan wegen op een systemisch probleem als werkdruk. De werkdruk bij academici wordt vooral toegeschreven aan interne competitie en een hoge mate van onzekerheid. 'Ik kan mij niet herinneren dat werkdruk niet een belangrijk thema was bij een rectorverkiezing', aldus Andreas De Block, professor wetenschapsfilosofie. 'Ik heb de ploeg ook ervaren als een ploeg die erg benaderbaar was', getuigt Steen. 'Als ik bijvoorbeeld problemen rond covid doorgaf aan de vicerector, dan kreeg ik binnen de dag een antwoord en binnen de twee dagen een gesprek van een uur.'

Kwaliteit: KU Leuven blijft oogsten

'We doen het eigenlijk excellent in onderzoek', is de rector trots. Het blijft het paradepaardje van de KU Leuven: goed en innovatief onderzoek. Als klein Belgisch duimpje blijft de alma mater oogsten op de voor haar zo belangrijke internationale ranglijsten, met als exponent een zevende plaats op de Reuters-lijst van meest innovatieve universiteiten. 'Er is een zeer professionele ondersteuning van de dienst Onderzoekscoördinatie bij alle mogelijke onderzoeksinitiatieven, zelfs in fasen van prospectie', duidt Anke Gilleir, vicedecaan Onderzoek aan de faculteit Letteren.

Grootste nieuwigheid in deze bestuurstermijn was de titel van KU Leuven Kernfaciliteit, een erkenning voor onderzoekinstellingen met een topinfrastructuur, waar ook buitenstaanders terecht kunnen. Op het vlak van wetenschapscommunicatie werd de oubollige *Campuskrant* in een nieuw jasje gestoken. *Sonar* focust als driejaarlijks magazine vooral op interviews, terwijl *KU Leuven Stories* het onderzoeksproces op een heldere manier aan de man wil brengen.

De KU Leuven bleef in staat het grootste deel van de Vlaamse middelen naar haar interne onderzoeksfondsen te sluizen

Met iBOF komt er ook een nieuwe financieringslijn voor excellent interuniversitair onderzoek. Verder deelde Meylaerts de financieringscategorie C2 – voor onderzoek dat inspeelt op reële maatschappelijke vragen – op in C2-E voor onderzoek met economische meerwaarde en C2-M met maatschappelijke meerwaarde. De KU Leuven bleef als vanouds in staat het grootste deel van de Vlaamse middelen naar haar interne onderzoeksfondsen te sluizen, al is de opmars van de kleinere universiteiten hier zichtbaar.

Veel academici zagen hun onderzoek wel in het water vallen door corona. Dat de labo's relatief snel terug konden openen, wordt breed geapprecieerd, net als de communicatie tijdens de crisis. 'Nu las ik in de krant dat er een gebrek aan empathie was. Maar eerlijk: als het gaat om het coronabeleid, hebben ze er toch wel alles aan gedaan om empathie te tonen', stelt Steen.

© Charlotte van Gucht

Ethiek en integriteit: optimisme over nieuwe onderzoekscultuur

In de periode waarin het huidige rectoraat de scepter zwaait, zijn er enkele bekende gevallen van fraude geweest die een lelijke vlek achterlieten. Zo waren er de mediatieke zaken van Marc Hooghe en Catherine Verfaillie, die beiden betrappt werden op het plegen van integriteitsfouten. De consequenties voor de onderzoekers zijn niet openbaar gemaakt, maar feit is dat zij beiden nog werkzaam zijn aan de universiteit. Vooral de zaak Hooghe zet kwaad bloed. 'Er zijn daar onvoldoende lessen getrokken', vindt een professor in de sociale wetenschappen.

Een vernieuwing inzake wetenschappelijke integriteit is dat alle meldingen die bij het CWI terechtkomen, tegenwoordig geanonimiseerd publiek toegankelijk zijn op de website van de KU Leuven. Hier kan men een korte samenvatting zien van de gevallen en wordt er getoond hoeveel gevallen van welke graad van ernst hebben plaatsgevonden. 'Je kan namelijk niet alleen reactief werken, maar best ook proactief', stelt Meylaerts.

'Alles wat in het verkiezingsprogramma en het Strategisch Plan staat geschreven is gerealiseerd of staat in de steigers'

Luc Sels, rector KU Leuven

Tijdens Sels' bestuursperiode werd ook werk gemaakt van de uitbouw van een Commissie Dual Use, Military Use & Misuse, dat onderzoek met implicaties voor de defensie-industrie evalueert. Andere stokpaardjes van het integriteitsbeleid zijn reeds vernoemd: de promotorenopleiding voor jong ZAP waarin een module zit over wetenschappelijke integriteit, en het terugkomentmoment in de opleiding van doctorandi waar integriteitskwesaties besproken worden.

Hoewel ZAP-leden gewend zijn om in grote vrijheid te werken, wordt er niet geprotesteerd tegen deze verplichte opleiding. 'Die vrijheid geeft ook een grote verantwoordelijkheid. Om die goed in te kunnen vullen, is een opleiding als deze nodig', aldus Meylaerts. 'Ik voel wel als onderzoeker dat er een enorme verandering in procedures is ten opzichte van vijf jaar geleden', benoemt Steen de open attitude.

Een meer technische vooruitgang met betrekking tot integriteit is het aanschaffen van software die beeldplagiat kan opsporen. De beta-versie wordt op dit moment getest, maar 'de eerste ervaringen zijn positief', zegt lid van het CWI, Wouter Vandevelde. 'Hiermee gaan we verder.'

Al met al mogen we stellen dat het onderzoeksklimaat verbeterd is en dat de universiteit in de goede richting beweegt. Om dit zwart op wit te krijgen, is Steven de Peuter bezig met het afnemen van een enquête onder de verschillende faculteiten. Na enkele maanden de vragenlijst zo te perfectioneren dat er geen ambiguïteiten meer inzitten, begint hij later dit jaar met het afnemen van de vragenlijsten.

Conclusie: nieuw beleid op oude koers

De Grote Sprong Voorwaarts bleef uit, maar Sels haalde de afgelopen vier jaar duidelijk zijn trofeeën op onderzoeksbeleid binnen. 'Alles wat in het verkiezingsprogramma en het Strategisch Plan staat geschreven is gerealiseerd of staat in de steigers', stelt de rector trots. Dat het personeel al voor basisfinanciering lijkt te hebben gekozen, zal ongetwijfeld de debatten van de verkiezing betreden. ☺

Op *veto.be* is er een langere versie van het artikel te vinden waar dieper wordt ingegaan op de basisfinanciering, en komen ook de puntjes interdisciplinariteit en doctorandi en postdocs aan bod.

© Matthijs van der Burgt / Kunst: Gijis Van Vaerenbergh

Stroomlijning en interdisciplinariteit in cultuurbeleid

Er was veel ambitie, en toen kwam covid. Toch kan de universiteit terugblikken op een geslaagde culturele olympiade, met voor het eerst ook een geïntegreerd erfgoedbeleid.

door [Joanna Wils](#) en [Lore Meesters](#)

Het zeventig pagina's tellende beleidsplan van Luc Sels repte met geen woord over cultuurbeleid. Volgens Sels niet omdat cultuur onbelangrijk is, wel omdat hij 'in eerste instantie had gemikt op een coherent en toekomstgericht programma'. Bart Raymaekers, vicerector Humane Wetenschappen, Cultuur, Kunst en Erfgoed bevestigt dat cultuur op de agenda stond, 'met volle steun van de rector'.

Erfgoed: netwerken en organiseren

De huidige beleidsploeg plaatste erfgoed vanaf het begin – alvast symbolisch – op de kaart door voor het eerst expliciet de bevoegdheid 'erfgoed' in het takenpakket van een vicerector te integreren. Jan De Maeyer, opdrachthouder Archief- en Erfgoedbeleid en lid van de werkgroep Erfgoed van de VLIR, merkt die aandacht voor erfgoed in het beleid: 'Er zijn veel aanzetten gegeven voor een coherenter, geïntegreerd beleid.'

De Maeyer ziet de waardering voor het erfgoed

'Er zijn veel aanzetten gegeven voor een coherenter, geïntegreerd beleid'

[Jan De Maeyer](#), opdrachthouder Archief- en Erfgoedbeleid

onder meer in de initiatieven voor publieksgerichte valorisatie, plannen voor een master rond erfgoed, de erfgoedwandelingen van afgelopen zomer en de investeringen in de website erfgoed-

labo, een vzw die verschillende erfgoedspelers met elkaar in contact brengt.

De laatste jaren groeide ook de samenwerking met de buitenwereld rond erfgoed. 'Universiteiten waren vroeger wat dat betreft eerder eilanden, nu is er meer aandacht voor samenwerking rond erfgoed en wordt academisch erfgoed afgestemd met het erfgoedlandschap en -beleid in Vlaanderen', vertelt De Maeyer.

Een van Sels' speerpunten was digitalisering. Dat proces vindt ook zijn weerslag in het erfgoedbeleid. Er wordt nagedacht over het beheer en de toegankelijkheid van digitale gegevens, en

'We zullen zo goed zijn als de mate waarin we slagen om de erfgoedgemeenschap aan de KU Leuven samen te brengen'

[Jeroen Poblome](#), waarnemend directeur HERKUL

er lopen gesprekken met de UCL om gesplitste collecties weer digitaal samen te brengen. 'Die collecties moeten eigenlijk naast elkaar geplaatst worden', vertelt Geert Vanpaemel, voorzitter van de Commissie Academisch Erfgoed. 'Er is nu een groot project opgestart waarvan we resultaten hopen te zien in 2025 – ons feestjaar.' Dan viert de KU Leuven haar zeshonderdste verjaardag, 'een aanjager voor erfgoedinitiatieven', aldus De Maeyer.

Jan De Maeyer concludeert dat er tijdens de voorbije beleidsperiode grondig is nagedacht over een erfgoedpolitiek. 'Er is bekeken of alle bestaande organen voldoende efficiënt functio-

neerden. Er is ook ingezet op connectievorming en het afstemmen van entiteiten.' Deze ambitie komt openlijk tot uiting in het pas opgerichte HERKUL. 'Maar omdat een universiteit functioneert in een consensusformule en niet top-down bestuurd kan worden, moeten we nog afwachten hoe het beleid zich zal ontwikkelen en welke resultaten er volgen.'

Begin november 2020 keurde de KU Leuven de oprichting van HERKUL goed, een nieuw instituut dat een interdisciplinaire verbinding probeert te vormen tussen bestaande erfgoedprojecten en -diensten. Vicerector Raymaekers legt uit dat de schaalgrootte van de universiteit vereist dat diensten en onderzoekers zo met elkaar in contact worden gebracht. Voorlopig zit het project nog in een organisatiefase, maar het bestuurlijk apparaat zal eind maart definitief worden vastgelegd. Het instituut zal niet hiërarchisch werken, maar openstaan voor alle ideeën. 'Wij vragen enkel bijdragen in de vorm van input', klinkt het bij Jeroen Poblome, waarnemend directeur van HERKUL. Ook voor partijen buiten de universiteit staat de deur open.

Samenwerking is dus het centrale punt in het instituut. Poblome geeft toe dat die sterkte ook de grootste zwakte is. 'We zullen zo goed zijn als de mate waarin we slagen om de erfgoedgemeenschap aan de KU Leuven echt samen te brengen om zo een rol van betekenis te spelen.'

Dekolonisatie: de gelegenheid maakt het beleid

In lijn met hernieuwde maatschappelijke aandacht voor dekolonisatie, en nadat eerder het borstbeeld van Leopold II uit de universiteitsbib was gehaald, werd in augustus vorig jaar op vraag

van de universitaire overheid de Commissie Koloniaal Erfgoed opgericht. Raymaekers: 'Naast symbolische acties, wilden we ons ook de vraag stellen hoe we met die geschiedenis moeten omgaan.' In december werd een rapport met voorstellen afgewerkt. De commissie blijft actief om te kijken wat de universitaire overheid doet en blijft beschikbaar voor een eventuele verdere opdracht.

Het rapport plaatst zich binnen het breder kader van universitaire dekolonisering. 'Kolonisering werd altijd gelegitimeerd vanuit een kennis- en wetenschapsideaal. Je onderwerpt mensen omdat je ze zogezegd wil beschaven. Wanneer we aan dekolonisering van het erfgoed denken, moeten we beginnen bij die houding', klinkt het bij Geert Vanpaemel.

'Dekolonisering is geen gebeurtenis maar een proces'

[Geert Vanpaemel](#), voorzitter Commissie Koloniaal Erfgoed

Van schandalen in het koloniaal erfgoed is geen sprake, wel worden in het rapport twee blinde vlekken blootgelegd. Enerzijds de selectiviteit van de collectie die bijna volledig wit van oorsprong is, anderzijds wordt er aangestuurd op verder onderzoek naar de indirecte koloniale acties van de universiteit, waarbij voornamelijk op de samenwerkingen met koloniale bedrijven gedoeld wordt.

Volgens Vanpaemel moet vooral het debat worden gevoerd. 'Dekolonisering is geen gebeurtenis, maar een proces. Je bent niet vandaag een witte universiteit en morgen plots niet meer.' De commissie zelf is niet bevoegd, maar vraagt in haar rapport wel om die problematiek aan te pakken. Vanpaemel is wel positief: 'Leuven vertrekt van een zeer witte situatie, maar is zich al minstens vijftien jaar bewust van het feit dat dat moet veranderen.'

Dekolonisatie is de voorbije beleidsperiode in een stroomversnelling gekomen, grotendeels dankzij de maatschappelijke aandacht. Vice-

rector Raymaekers vertelt dat de universitaire gemeenschap duidelijk gevoelig was voor het thema. Toch gingen er al langer stemmen voor op. We kunnen ons dan ook niet van de indruk ontdoen dat er gewacht is op een maatschappelijke golf om op te varen. Nu blijft het afwachten wat de universitaire raad met het rapport doet. Volgens Raymaekers blijft het thema alvast op de agenda staan.

Kunst en wetenschap: meer dan een symbolisch stokpaardje

Vicerector Raymaekers maakte aan het begin van zijn mandaat al duidelijk dat hij de band tussen wetenschap en kunst wilde versterken. 'Kunst, cultuur en erfgoed maken deel uit van de kern van onze universiteit', klonk het vier jaar geleden. Hij ziet ook meerwaarde voor onderzoek: 'Kunsten voegen een extra dimensie toe die we bij onderzoek vaak over het hoofd zien: de verbeelding.'

Een ambitie die vaag kan uitschijnen, werd heel duidelijk uitgewerkt in nieuwe initiatieven. Dit academiejaar had de KU Leuven voor het eerst een *writer-in-residence* en recent werd er een artistieke wedstrijd uitgeschreven om de achtergrond van het online inlogportaal te kleuren.

'Ik zag mijn rol als spelverdeler'

[Bart Raymaekers](#), vicerector Humane Wetenschappen, Cultuur, Kunst en Erfgoed

Maar er werden ook oudere projecten verder gezet. 'Het BAC ART LAB, een project van voormalig vicerector Cultuur Malfliet, is intussen uitgegroeid tot een echt huis voor kunst en wetenschap', zegt Kristien Jacobs, hoofd van de dienst Cultuur. 'Die beleidslijn is sterk ontwikkeld deze beleidsperiode en blijft een prioriteit waar we op willen inzetten.' De samenwerking met kunstencentrum STUK wordt verdergezet

en er zou ook een broertje van HERKUL aankomen: een interdisciplinair project rond kunst en wetenschap.

Studentenparticipatie: steeds toegankelijker

Malfliet pleitte destijds voor een minimaal culturaanbod voor elke student – ook voor niet-cultuurkaarthouders dus. Die lijn is verder uitgewerkt onder vicerector Raymaekers. Kristien Jacobs: 'Met BlokUUR KULTUUR helpen we studenten al jarenlang door de examenperiode. Dit jaar was er voor het eerst het minifestival WEERKLANK.' Elke student kan zich ook gratis inschrijven voor de leesclubs met Saskia De Coster.

Naast cultuurbeleving steunt de KU Leuven sinds de vorige rectoraatsploeg ook kunstcreatie in het BAC ART LAB. Celien Govaerts, cultuurmandataris van LOKO, vindt dat het project mooie samenwerkingen aangaat met kunststrichtingen, maar dat het meer bekendheid verdient. Voor cultuursubsidies van de commissie Cultuur geldt dat ook: 'We zien vooral aanvragen voor projectsubsidies door verenigingen of hele studierichtingen, maar individuele studenten kunnen er ook terecht.'

Govaerts is heel blij met de ondersteuning van de dienst Cultuur, maar denkt ook aan cultuurkaarten op andere campussen. 'Het zou fijn zijn om toch iets te kunnen bieden aan studenten op andere campussen, of in de tweede plaats misschien iets voor Leuvense studenten die niet aan de KU Leuven studeren.' De vicerector denkt in dezelfde richting en ziet veel mogelijkheden in campussteden; onder meer in Brugge worden opties onderzocht.

De grootste uitdaging voor het cultuurbeleid was misschien wel het voorbije coronajaar. 'We hebben bij de start van het academiejaar gelukkig nog heel wat cultuur offline kunnen aanbieden. Daarna hebben we alternatieven gezocht', vertelt Jacobs.

Govaerts vindt dat de universiteit haar cultureel programma mooi heeft aangepast en is ook tevreden over de ondersteuning voor culturele initiatieven van studenten. 'Er is wel even onduidelijkheid geweest door de verschillende richtlijnen voor culturele en sociale evenementen die niet goed afgelijnd waren.' Dat offline cultuur dat tikkeltje meer heeft, kan de ploeg niet kwalijk genomen worden.

Conclusie

Wat begon zonder vermelding in het beleidsplan, ontpopte zich tot een mooi project. Het cultuurbeleid is een verhaal van stroomlijning en interdisciplinariteit, zonder aan overleg en bestaande initiatieven voorbij te gaan. 'Ik zag mijn rol als spelverdeler', vertelt Raymaekers. Nu is het wachten op de resultaten van de veelbelovende initiatieven. ☺

© Bavo Nys

In het teken van de tekenaar

Kunst is leuk, maar ook belangrijk! Elke *Veto* geven we het potlood door aan een talentvolle illustrator voor een persoonlijke poster. Wil jij ook eens een poster maken? Stuur dan naar beeld@veto.be. Deze week is Hannah Vielfont aan de beurt.

Hannah
Vielfont

Ik voel een druk om mooie dingen te maken. Verwachtingen, zoals ik ze hier heb geïllustreerd. Vroeger was dat anders. Ik gaf het tekenen tijd, het tekenen gaf mij rust, het liet mijn gedachten varen. Nu probeer ik weer ruimte te maken voor het plezier, de druk los te laten.

Onderwijs kort

door [Tijs Keukeleire](#)

IJkingstoetsen en studievoortgangsmaatregelen

Het kabinet van minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) focust het komende semester op twee thema's: ijkingsproeven en studievoortgangsmaatregelen. Dat bevestigt Weyts' woordvoerder. Twee werkgroepen moeten daar het beleid uitwerken, samen met vertegenwoordigers van het kabinet, de universiteiten, hogescholen en studenten.

Weyts' kabinet had eerder al aangegeven dat het ook openstaat voor alternatieven voor de harde knip en de 50% CSE-maatregel. Het is uitkijken of dat ook geldt voor het ingangsexamen voor de lerarenopleiding. In september zouden de werkgroepen klaar moeten zijn. 'De nieuwe maatregelen zouden dan ingang kunnen vinden vanaf academiejaar 2022-2023', aldus de woordvoerder.

Revolte bij VVS

Revolte, de hernoemde studentenraad van de Hogeschool Gent, heeft zich opnieuw aangesloten bij de Vlaamse Vereniging van Studenten. Het had de koepelorganisatie twee jaar geleden verlaten na klachten over het overwicht van de universiteitsstudentenraden en de te grote tijdsinvestering.

Revolte is zo de derde studentenraad op rij die naar VVS terugkeert, na de studentenraden van de UAntwerpen en de KU Leuven. Twee studentenraden ontbreken nu nog: LUCA School of Arts en UCLL regio Leuven. Die laatste was in 2016 uit VVS gestapt in dezelfde golf met de UAntwerpen en de KU Leuven.

Sels haalt slag thuis

Een week na het pleidooi van Luc Sels in *Veto*, kondigt minister van Onderwijs Ben Weyts aan dat studenten vanaf 15 maart twee halve dagen les per week op de campus kunnen krijgen. Dat geldt wel uitsluitend als de pandemie op dezelfde manier blijft evolueren. De fysieke lessen zullen vrijwillig zijn voor zowel studenten als docenten, wordt er benadrukt.

Ja, virologen geven nog les

Experten die de overheid adviseren, staan vaak zelf nog voor de aula. Of dat een effect heeft op de adviezen? 'Natuurlijk neem ik dat mee', aldus Marc Van Ranst.

door [Tijs Keukeleire](#)

Elke academicus heeft drie taken: onderzoek, maatschappelijke dienstverlening en onderwijs. Voor de experts die de overheid al bijna een jaar adviseren over de coronacrisis, is het takenpakket erg gegroeid – maar dat geldt enkel voor onderzoek en dienstverlening.

'De meeste van de virologen werken van half zeven tot half twaalf de klok rond', stelt Marc Van Ranst, verbonden aan het Rega Instituut van de KU Leuven. 'We werken vooral méér, en daarbij is onderwijs een van de opdrachten gebleven die altijd prioriteit krijgen. We geven dus zeker niet minder les.'

Eerste golf

Toch is dat niet altijd even makkelijk geweest, geeft Van Ranst toe. Hij doceert een vakonderdeel van 1,5 studiepunten in de derde bachelor Geneeskunde, goed voor 16 lessen over het hele academiejaar. 'Ik heb in de eerste golf een of twee lessen niet gegeven en van een andere een weblecture moeten plaatsen.' Er viel dan ook een stuk van de leerstof weg.

Dit academiejaar zijn tot nu toe alle lessen gegeven, bevestigen ook studenten in Van Ranst's aula. 'Hij geeft heel aangenaam les en vertelt een verhaaltje, waardoor na de les al veel blijft hangen', getuigt een student. Naast het vak aan de KU Leuven, doceert Van Ranst ook een paar uur aan de UCLL in de richting Medische Laboratorium-technologie.

Perspectief in GEMS

Van Ranst is niet de enige expert die nog lesgeeft. In de GEMS, de covid-adviesgroep van de regering, zitten meerdere docenten. Pierre Van Damme is bijvoorbeeld ook vicedecaan van zijn faculteit aan de UAntwerpen.

'Les geven is eerder een afwisseling in de job dan nog een extra belasting', vindt Van Ranst. 'Ik heb nog niet gedacht: gaf ik nu maar wat minder les.'

Heeft dat dan ook een impact op de visie van de experts op versoepelingen in het hoger onderwijs, bijvoorbeeld over de kotbubbel? 'Voor de duidelijkheid: ik ben voorstander van die kotbubbel, Geert Molenberghs (UHasselt/KU Leuven) heeft die ook mee ontwikkeld', zegt Van Ranst. 'Maar dat is misschien vooral omdat wij vroeger ook op kot zaten. We lijken misschien oud, maar herinneren ons dat wel.'

'Ik heb nog niet gedacht: gaf ik nu maar wat minder les'

[Marc van Ranst, KU Leuven](#)

Naast de aula, vangt Van Ranst ook veel signalen op van de studenten die in het labo werken. De problematieken die hij daar hoort, neemt hij ook mee naar de GEMS. 'We nemen ongeveer alles mee naar de GEMS.' Hij verwijst daarbij ook naar sociale media: 'Daar zit natuurlijk enorm veel bagger op, maar ze bieden ook veel nieuwe informatie en inzichten.'

© Cath Hermans

[onderwijs](#)

22 februari 2021

Heb jij een idee met impact?

CHALLENGE

Supported by:

DE KICK CHALLENGE DAAGT JE UIT

Business plan wedstrijd die je uitdaagt om een vernieuwend idee te bedenken waarin de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen centraal staan. Naast individuele coaching en workshops, maak je ook kans op interessante prijzen.

www.kuleuven.be/kickchallenge

'Meer studenten als buddy zou de verdraagzaamheid ten goede komen'

Leuvense studenten die leerlingen uit het lager en secundair onderwijs ondersteunen: het Buddy-project is al aan zijn dertiende jaargang bezig, maar staat nog lang niet aan de top van zijn succes.

door [Emma Desmet](#)

Het Buddy-project startte in 2007 met 22 studenten aan het roer die de begeleiding van zo'n veertig leerlingen op zich namen. De aantallen zijn doorheen de jaren stevig blijven aanzwellen, met momenteel vijfhonderd actieve buddy's die meer dan duizend schoolkinderen onder hun vleugels nemen.

Het leven in een nieuwe, onbekende stad met een onbekende voertaal is niet vanzelfsprekend en daarom werden deze buddywerkingen opgericht. De stad Leuven vindt het belangrijk aandacht te schenken aan de meest kwetsbaren in die doelgroep.

Belangrijk is dat een buddy niet per se iemand is die instaat voor bijles, of dient als een persoonlijke vakleerkracht. Het gaat eerder om een 'matje', iemand die ondersteunt op allerlei vlakken: van helpen met huiswerk tot ondersteuning in de Nederlandse taal, maar evengoed optreden als vertrouwenspersoon voor kinderen met een moeilijke thuissituatie.

'Als je sommige stereotypen over mensen zelf van dichtbij meemaakt, krijg je een heel ander beeld'

[Ellen Frooninckx](#), studente en buddy

'Wij willen leerlingen in het Leuvense onderwijs ondersteunen die omwille van allerlei redenen geen gelijkwaardige onderwijskansen krijgen of bepaalde moeilijkheden ondervinden', verduidelijkt Ine Sevenants, projectdeskundige rond het Leuvense initiatief.

Leuvense kwetsbaarheid

Uit een rapport van Kind & Gezin uit de maand juli bleek dat 16% van de Leuvense kinderen opgroeit in een kansarme situatie, al is dat wel een verbetering ten opzichte van de voorgaande jaren. Toch blijven projecten zoals het Buddy-project een rol van betekenis spelen, vindt Sevenants:

'Het is enorm belangrijk die kinderen op de rails te houden in hun schoolloopbaan. Een buddy kan daarin enorm veel betekenen.'

Een van die buddy's is Ellen Frooninckx: 'Ik moest een diversiteitsstage doen in het kader van mijn educatieve master. Toen ik het Buddy-project op de lijst zag, heb ik niet getwijfeld. Het is iets wat ik al veel langer wilde doen.'

© Anne-Leen Declercq

Als buddy helpt ze twee keer per week telkens een uurtje een leerling van Somalische afkomst, die sinds dit jaar in het Leuvense onderwijs schoolloopt. 'Er zijn heel vaak stereotypen over mensen die door de media worden verspreid, maar eens je het zelf van dichtbij meemaakt, krijg je een heel ander beeld. Stel je eens voor dat je hier aankomt en enkel je thuistaal kent, dat valt niet te onderschatten', klinkt het bij Ellen.

Win-winsituatie

Een leertraject doorlopen als buddy is niet enkel leerrijk voor de kinderen zelf, ook de studenten halen er veel praktijkgerichte ervaring uit. Zo ben je een schooljaar of een semester lang bezig met iemand: een engagement dat soms uitda-

gingen met zich mee brengt maar evengoed een enorme voldoening biedt, vertelt Ellen.

'Ik ben zelf vroeger ook buddy geweest en heb aan dat traject zeker zoveel gehad dan aan al mijn andere stages en praktijkervaring omdat je echt verandering ziet. Je voelt wat je kan betekenen voor iemand, en dat is zo'n enorme meerwaarde', licht Ine Sevenants toe.

'Ik ben zelf vroeger buddy geweest en heb aan dat traject meer gehad dan aan al mijn andere stages'

[Ine Sevenants](#), projectmedewerker buddy-project

Het is niet zo dat een student die interesse heeft in dit project al bepaalde vormen van ervaring moet hebben, of een specifieke richting moet studeren. Vooral een juiste ingesteldheid en motivatie zijn de belangrijkste eisen om aan het project deel te nemen: 'We matchen niet op vakinhoudelijke dingen, al kan het bijvoorbeeld wel zijn dat een student Burgerlijk Ingenieur sneller wordt gekoppeld aan een leerling die het moeilijk heeft met wetenschap en wiskunde.'

Bij de buddywerking zelf organiseren ze ook vormingen en presentaties over allerlei onderwerpen om de studenten die meewerken extra te

Alle personen ouder dan achttien kunnen meedoen in dit project als buddy

ondersteunen wanneer ze zich in bepaalde thema's nog niet helemaal thuis voelen.

Al doen er niet enkel studenten mee aan de werking: de oudste actieve buddy is op dit moment liefst 87 jaar oud: 'Zij is een soort oma-figuur en dat hebben sommige kinderen echt nodig. Zij is nog altijd een van onze meest geliefde buddy's', klinkt het.

Coronale obstakels

Helaas steekt corona ook hier een stokje voor bepaalde zaken in het project. Naast buddy's die na schooltijd op de school zelf hulp aanbieden, is er ook *buddy at home*, dat recentelijk werd opgestart. 'We zijn heel flexibel geweest, al proberen we het wel zoveel mogelijk op school te laten doorgaan, of anders online of via een wandelingetje', vertelt Sevenants.

Maar ook buiten de praktische aanpassingen merken ze bij de organisatie een verandering door de huidige pandemie: er zijn meer en meer buddy's nodig, omdat ook meer en meer kinderen extra ondersteuning nodig hebben door de lockdown en het daarbij horende online onderwijs.

Alternatief voor volwassenen

De buddywerking voor leerlingen uit de lagere school en het middelbaar is niet de enige vorm van buddyschap in de stad Leuven. Er bestaat ook de 'Buddywerking Anderstalige Nieuwkomers', een nieuw initiatief ontsproten aan 'buddywerking voor vluchtelingen' dat in 2018 ontstond.

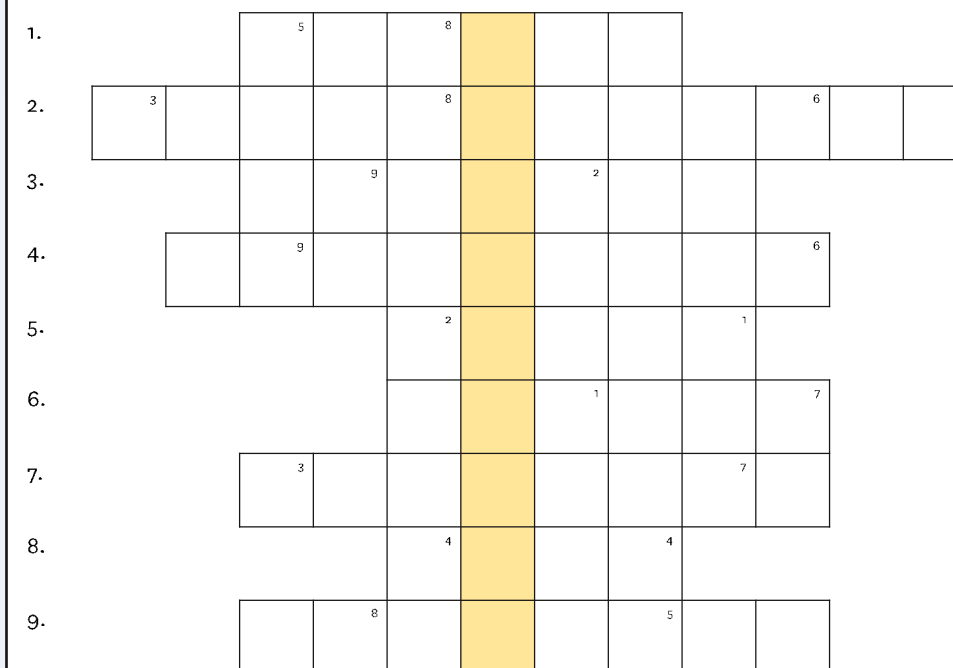
Alle personen ouder dan achttien kunnen aan dit project meedoen als buddy en een anderstalige nieuwkomer ondersteunen. Het doel is zeker eenmaal per week telefonisch contact op te nemen en om de twee weken in het echt af te spreken. Als buddy van een leerling ben je één of twee uur per week bezig met de begeleiding.

Een buddy is geen hulp- of dienstverlener, maar dient als vertrouwenspersoon of aanspreekpunt om door te verwijzen naar de juiste instanties. Aan het engagement wordt een minimumtijd van zes maanden gekoppeld.Ⓢ

VETO'S ESPRESSO-HUISJE

SJARELS CRYPTO

1. Was Joop (bijna) altijd in Frankrijk (6)
2. Die volharding levert een snoepreep op (Eng.) (12)
3. Treedt deze vrouwelijke slang op in Portugal? (7)
4. Zes Romeinse dobbelstenen (9)
5. Die vriend is neergestort (Eng.) (5)
6. Denkt na over het zijn van maatpakken (Eng.) (6)
7. Dunne gedaante om op te staan (8)
8. Uitdaging die KU Leuven aftrapt (Eng.) (4)
9. Half jaar of vier maanden? (8)

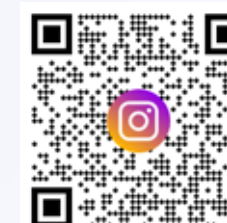
O oplossingen van vorige editie: 1. Hogeschool, 2. Toxicoloog, 3. Placebo, 4. Kubisme, 5. Verkiezing, 6. Kanarie, 7. Studentenbaan, 8. Epiritief, 9. Reuzegom, 10. Jobzoektocht

Vraag van de week: 'Nog eens vier jaar Sels?'

42% JA
58% NEE

Professoren blijken tevreden met de rector, maar studenten lijken dat veel minder. Meer dan de helft van de studenten, zo'n 58% past voor nog eens vier jaar Sels. 42% ziet een tweede zit wél zitten. Er namen 151 respondenten deel aan onze Instagrampoll.

Zelf ook meestemmen? Volg ons op Instagram via de QR-code.

Filosoof Charles Taylor: 'De democratie is in verschrikkelijke staat en groot gevaar'

In Denkers voor onze tijd spreken we met grote geesten over actuele uitdagingen. Deze editie: filosoof Charles Taylor. 'Als ik geloofde dat de resultaten vals waren, had ik ook het Capitool bestormd.'

door [Emiel Roothoof](#)t en [Ana Van Liedekerke](#)

De Canadese filosoof Charles Taylor (~1931) werd bekend met werken als *Sources of the Self* en *A Secular Age*. Als (misschien wel) een van de laatste synthetische denkers die in een waaier van domeinen zijn opgeleid en publiceren, analyseerde hij grote concepten als de seculiere tijd, ons zelf-verstaan, democratie en moderniteit.

Negenentachtig jaar is hij, maar niet gedemotiveerd door corona, vertelt hij via Zoom: 'Reizen en lezingen zijn onmogelijk, maar op een paradoxale manier heb ik meer contact dan voorheen. Mijn dochter bijvoorbeeld, die in Nova Scotia woont, zie ik nu elke week online. En ik geef lezingen in India, die je vroeger maanden op voorhand gepland moest hebben.'

De crisis van de democratie

Taylor's laatste werk, *Reconstructing Democracy*, schreef hij op de drempel van de coronacrisis. Want onze democratieën hebben nood aan een nieuw leven: 'De democratie is in verschrikkelijke staat en groot gevaar.' Taylor noemt Vlaams Belang in België, Le Pen in Frankrijk, Trump in de Verenigde Staten. 'Die uitsluitende, xenofobe bewegingen creëren niet alleen diepe verdeeldheid en discriminatie, in strijd met de geest van de democratie, maar trachten ook het systeem te manipuleren zodat ze niet meer verslagen kunnen worden.'

'Zonder een bepaald gevoel van trots en identificatie werkt een democratische samenleving niet'

Volgens Taylor gebeurt de erosie van de democratie in drie fasen. Eerst is er de illiberale democratie, zoals in Polen, die inhoudt 'dat je

verschillende soorten discriminatie kan uitvoeren'. Vervolgens hebben we de onomkeerbare democratie, zoals in Hongarije, waar een regeringswissel 'ongelooflijk onwaarschijnlijk' is. Ten slotte kan men terecht komen in een dictatuur. Taylor ziet een Europese staat niet snel in die laatste fase wegglijden, maar 'dat neemt niet weg dat het al erg genoeg is om in de illiberale fase te verkeren'.

Taylor is een van die zeldzame academici die alles over alles lijken te weten en wier analyses tot herhaaldelijk ja-geknik aanzetten. Over het idee van historicus David Van Reybrouck om voor het wetgevende orgaan willekeurig burgers te selecteren, burgerjury's, is Taylor duidelijk: 'Als verduidelijking is het erg goed, maar het ouderwetse idee dat de meerderheid wint bij een stemming, is de enige manier die verenigbaar is met democratie.'

Over het basisinkomen, zoals voorgesteld door Philippe Van Parijs, twijfelt hij: 'Ik ben er nog steeds niet helemaal uit of het een goed idee is of niet.' Arbeidsvraagstukken zijn de laatste jaren wel centraler komen te staan in zijn denken. In zijn laatste boek brengt hij argumenten aan voor een vervaging van de grens tussen werknemer en vrijwilliger: 'We moeten een manier vinden om vrijwilligerswerk te vergemakkelijken.'

Als we hem vragen naar de invasie van het Capitool, zucht de Canadees, maar hij weet precies waarom het is gebeurd: 'Als ik geloofde dat iemand het presidentschap had gewonnen door fraude, zou ik zelf zijn binnengevallen. Iedereen met een gevoel voor patriotisme zou dat doen. Ik denk dat we allemaal zaten te wachten totdat er iets vreselijks zou gebeuren.'

Om zo iets te vermijden, moeten we patriotisme daarom niet verwerpen, meer nog: een zonde vorm is noodzakelijk: 'Zonder een bepaald gevoel van trots en identificatie werkt een democratische samenleving niet.'

'Ik denk dat de huidige scheiding in de academische wereld tussen afdelingen en de noodzaak om jezelf te bewijzen door te publiceren, heel slecht zijn voor het gebied'

Taylor moet lachen wanneer we hem vragen wat hij Biden zou adviseren mocht hij als filosoof in de administratie opgenomen worden. 'Ik zou nooit bevestigd worden door de Senaat', grapt hij. Het is niet verwonderlijk dat de nieuwe administratie een opluchting is voor de filosoof. 'Ik zeg niet dat ik met alles akkoord ga, maar hij ziet de prioriteiten.'

Verarming van de academische wereld

Taylor is actief in de academische wereld sinds de jaren 50. Hij studeerde in Montreal en Oxford en ging in Oxford doctoreren bij gevierd filosoof Isaiah Berlin. 'Hij was iemand met ongelooflijk internationale ervaring. Hij introduceerde verschillende denkers uit de Europese traditie, zoals Vico, Hamann, Herder en Herzen, de grote Russische banneling.'

Taylor zag de academische traditie veranderen tijdens zijn leven. 'Toen ik jong was, werd het vanzelfsprekend geacht dat je Duits leerde vanwege Kant en Hegel, en Frans. Als overal ter wereld iedereen in het Engels begint te opereren, zou dat een enorme verarming van de canon zijn.' Hij betreurt de eenzijdige trek naar een Angelsaksisch model: 'Ik was erg onder de indruk van iets in het Duitse systeem, waarvan ik denk dat het verloren gaat. Ik bezocht Habermas in Frankfurt in de jaren 80 en mensen leerden daar niet enkel de filosofische canon, maar ook die van de sociale wetenschappen.'

Door de publicatiedruk die steeds gespecialiseerder wordt, dreigen het generalisme en de interdisciplinariteit die nodig zijn voor een omvattende kijk op ons mens-zijn verloren te gaan: 'Om aangesteld te worden en promotie te krijgen, moet je veel dingen publiceren, maar als je publiceert in wat wordt gezien als een ander vakgebied, dan doe je gewoon geen filosofie. Ik denk dat de huidige scheiding tussen afdelingen en de noodzaak om jezelf te bewijzen door te publiceren, wat ertoe leidt dat mensen meer onderzoek doen naar steeds kleinere kwesties, erg slecht zijn voor een vakgebied.'

'Islamofobie is een hedendaags voorbeeld van het zondebokmechanisme'

Hoewel hij een rijk oeuvre produceerde, be kroond met de prestigieuze Berggruen prijs van één miljoen dollar, is Taylor nog niet uitgesproken: 'Ik voel me zeker niet meer geweldig jong. Maar ik heb nog een paar boeken die ik echt zou willen schrijven. En ik hoop dat ik genoeg jaren heb om dat te doen.'

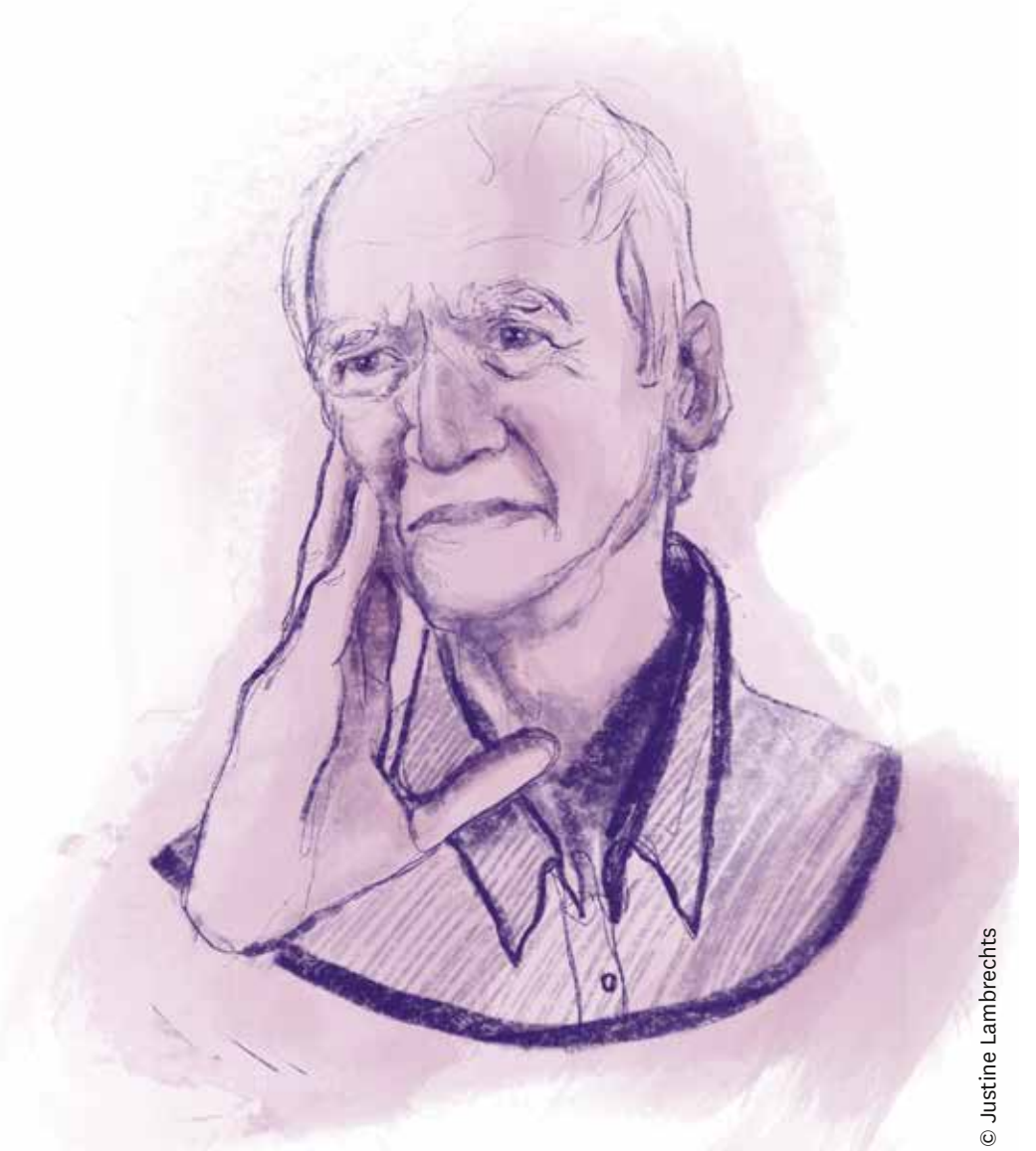
Zondebokken van onze tijd

In werken als *The Malaise of Modernity* dacht Taylor na over de moderniteit. 'Er is een evolutie in de menselijke geschiedenis, die we onderschatten, van een universalistische manier van denken, die uitmondt bij de Verklaring van de Rechten van de Mens. Maar tegelijkertijd met het hoger worden van de idealen worden de overtredingen zwaarder, en ontstaan regimes van een gruwel die voorheen ondenkbaar was.'

Sommige delen van de menselijke kwetsbaarheid die dat aantoon, zijn geanalyseerd. Taylor verwijst naar René Girards zondebokmechanisme: 'De kracht van het zondebokmechanisme in het menselijk leven is verbijsterend. Robespierre stemde mee om de doodstraf af te schaffen, en twee jaar later sleepte hij mensen naar de guilotine. Het is een mechanisme dat compleet verblindt: mensen die de vervuilende elementen willen verwijderen, snappen niet dat hun handelen hun eigen orde ondermijnt.'

'De vraag naar het zijn wordt opzij geschoven: iets meer controle en dan zouden alle vragen niet meer gesteld hoeven te worden'

Islamofobie in de westerse wereld is een ander voorbeeld: 'Ze vervuilen onze maatschappij en moeten worden onderdrukt. De moderniteit is op veel manieren een enigma dat we nog moeten ontcijferen.'

© Justine Lambrechts

Verwijzend naar Erich Fromms *To Have or To Be*, stellen we Taylor de vraag of de moderniteit ook een trek is geweest van een focus op 'zijn' naar een focus op 'hebben'. Taylor beklemtoont eerder de nadruk op controle: 'Ik denk dat we meer bezig zijn met controle over de wereld, en bezit is daar een dimensie van. Dat komt inderdaad sterk in de plaats van 'zijn', in de betekenis van waarover het leven gaat. Die vraag wordt opzij geschoven: nog iets meer controle en dan hoeven al die vragen niet meer gesteld te worden.'

Voorbij een seculiere tijd

Door die trek hebben sommigen onze tijd post-metafysisch genoemd. Maar volgens Taylor blijft metafysica mogelijk: 'Die moet de intuïties van mensen in rekening nemen, en de manieren waarop ze gerealiseerd worden.'

Daarover praten betekent dat je concepten gebruikt van hermeneutische vorm, de interpretatie van wat die gevoelens en aspiraties zijn, en die is altijd gevoelig voor kritiek en verandering. 'Je kunt nooit voorbij die onzekerheid. Als je dat ziet als voorbijgaan aan de rationaliteit zelf, wat voor

veel van mijn analytische collega's het geval is, vergeet metafysica dan.'

Metafysische vragen zullen volgens hem nooit verdwijnen, hoe graag atheïsten als Dennett of Dawkins dat zouden willen: 'Ze zijn verward, zelfs wat verontwaardigd, en schudden ons door elkaar: zien jullie niet dat je achteruit bent aan het gaan!'

We komen in een tijd van wat Taylor 'oecumenische vriendschap' noemt, waarbij we niet louter vredevol met elkaar omgaan maar onze spiritualiteiten met elkaar in verband brengen en van elkaar leren. 'Vroeger was het ene geloof kiezen het andere veroordelen en verwerpen. Maar ik denk dat ons christelijk of boeddhistisch geloof ons net oproept om die band te hebben.' Want vragen naar de zin en de richting van het 'zijn' zullen er altijd zijn: 'Er zijn religieuze en niet-religieuze antwoorden, en die evolueren, maar geen enkel ervan zal uit het zicht verdwijnen.'

Lees het integrale interview met Charles Taylor op [veto.be](#).

'Muziek mag geen handboek worden'

Een toevallige ontmoeting op de Antwerp Pride leidde drie jaar later tot winst in De Nieuwe Lichting. 'We zijn op veel vlakken antipoden, maar kruisen op een mooie manier.'

© Mïette

door [Joanna Wils](#) en [Lisa Thieren](#)

Toen Marie Van Uytvancks partner voor muziekwedstrijd *Soundtrack* uitviel, nodigde Amber Piddington zichzelf uit als vervanging. Dat ging vlotter dan verwacht. Amber: 'In die eerste week hebben we vier van Maries nummers herschreven. Dat zijn we blijven doen en zo werd Kids With Buns geboren.'

Een stille zaal

Maar het had ook anders kunnen lopen. Amber: 'Omdat ik als kind al zoveel hobby's had, mocht ik van mijn mama eerst niet naar de muziekschool gaan. Ik ben blijven *zagen* tot ik mocht meegaan met mijn vrienden. Uiteindelijk heb ik negen jaar klassieke gitaar gespeeld.' Amber is op eigen houtje elektrisch beginnen te spelen. 'Mijn papa had een voorliefde voor heavy metal en ik heb nu zelf ook wel iets met zware gitaren. Sindsdien is muziek mijn creatieve uitlaatklep.'

Kids With Buns blijft een persoonlijk project. 'Onze teksten zijn niet per se waargebeurd of autobiografisch, maar ze komen emotioneel uit een persoonlijke hoek. Net omdat het zo'n persoonlijke, creatieve uitlaatklep is, kunnen we geen verhalen vertellen die we nooit hebben meegemaakt. Als we op het podium staan en zingen over grensoverschrijdend gedrag of de prestatiecultuur, dan is het ook niet de bedoeling om een statement te brengen. Muziek mag geen handboek worden, maar een zaal stil krijgen: dat is een onbeschrijflijk gevoel.'

Versmelting

De muziek van Kids With Buns bevindt zich op het snijvlak van twee verschillende persoonlijkheden. 'Ik ben heel detailgericht ingesteld en sleutel aan elk woord van een tekst. Ik houd mijn hart vast als ik die aan Marie toon omdat elke aanpassing mij het gevoel kan geven dat alles uit elkaar valt. Marie schrijft gevoelsgerichter en schrijft fantastische melodieën.'

Ook qua muziekstijlen vult het duo elkaar aan. 'Ik luister graag naar harde gitaren, terwijl Marie veel Nederlandstalige muziek luistert. Op die manier brengen we allebei invloeden uit andere stijlen binnen in ons eigen genre van indie. Uiteindelijk worden onze nummers dankzij die vermenging altijd beter.'

'Ik ben heel detailgericht, Marie schrijft gevoelsmatiger'

[Amber](#)

De enkele nummers van Kids With Buns die al zijn uitgebracht, hebben op Spotify genoeg luisteraars verzameld om het Sportpaleis te vullen. 'Ik kan mij niet eens zoveel mensen voorstellen, dat is ongelooflijk. Het afgelopen jaar was echt gek en we hebben amper de tijd gehad om te beseffen wat er gebeurt. De eerste week na De Nieuwe Lichting voelde als een droom, alsof ik elke dag kon wakker worden en de promoweek opnieuw moest doen.'

Indie maar uniek

Aanvankelijk vreesden Amber en Marie dat hun sociale mediacampagne haar vruchten niet zou afwerpen, maar uiteindelijk verdubbelde hun aantal volgers. 'Ik zou zo graag iedereen bedanken die onze berichten heeft gedeeld. Sociale media worden vaak als de boosdoener van de 21e eeuw afgebeeld, maar ze kunnen ook een heel verbindende functie hebben. Voor artiesten, maar ook voor wie niet terecht kan in zijn directe omgeving, lgbtq-jongeren bijvoorbeeld. Ze hebben mij vroeger geholpen om me minder alleen te voelen.'

Kids With Buns heeft niet de ambitie om een lgbtq-act te worden, maar is wel vereerd om de gemeenschap te kunnen vertegenwoordigen in het muziklandschap. 'Ik zou er als kind veel aan hebben gehad als ik mij meer had kunnen identificeren met artiesten. Indiemuziek is op internationaal vlak ook nog voornamelijk bevolkt door mannen, maar de vrouwelijke opmars van de laatste twee jaar toont dat daar prachtige dingen kunnen uitkomen.'

Toekomst

'Momenteel grijpen we alle kansen die we krijgen, maar we zijn ons ervan bewust dat die kansen niet vanzelfsprekend zijn. Corona heeft ook aangetoond hoe fragiel de muzieksector is. Een reden te meer om verder te studeren. Het is een uitdaging om de balans te vinden tussen studeren en muziek, maar we zijn nog jong. Muziek blijft onze passie. We zien wel waar het heen gaat.'

Creativiteit in eenzaamheid

Met het platform CREATIVE in SOLITUDE creëert performer Zoë Demoustier een creatieve ruimte waarin jongeren zichzelf en elkaar kunnen ontdekken.

door [Joanna Wils](#)

Een website, een Instagrampagina en een boek op de planning: met CREATIVE in SOLITUDE helpt initiatiefneemster Zoë Demoustier jongeren om hun stem naar buiten te brengen. 'Zeggen dat we hun een stem geven, klopt niet helemaal', vertelt ze. 'Ze hebben hun stem al gevonden. Wij helpen om die stem een platform te geven.'

Demoustier komt veel in contact met jongeren, zowel via creatieve projecten als via de lessen die ze geeft. 'Tijdens de online lessen merkte ik dat de energie die ik normaal bij jongeren ervaar, volledig verdwenen was.' Het isolement en de coronamaatregelen wogen zwaar op de mentale en creatieve ruimte van jongeren, merkte Demoustier. Omdat Zoom zich moeilijk leent voor dans, vervulde ze haar beeldende aanpak voor het woord. 'Toen merkte ik dat jongeren nood hadden aan gesprekken en dat ze opgelucht waren dat iemand naar hun ervaringen vroeg.'

Getuigenissen

Jongeren – tieners én studenten – vertellen op het platform over hun gevoel van verlies, eenzaamheid, verdriet, angst, maar soms ook kwaadheid. 'Ze hebben het gevoel dat ze van alles missen, dat hen veel wordt verboden maar dat ze niet deel kunnen nemen aan het gesprek.' In de eerste getuigenissen schuldte veel eenzaamheid, angst en soms ook depressieve gedachten, maar er ligt een evolutie in, aldus Demoustier.

'In de latere getuigenissen beginnen jongeren hun emoties echt vorm te geven en zoeken ze die creativiteit weer op', zegt Demoustier. De getuigenissen krijgen een gelaagd karakter: de persoonlijke emotie zit er nog in, maar ook de collectieve ervaring wordt betrokken: we vinden elkaar en moeten er samen door. 'Die dualiteit is hoopgevend.'

Veelzijdigheid

Het platform zelf is ook dualistisch opgebouwd en combineert beeld en tekst. Dat oogt artistiek mooi, maar brengt ook mensen samen: 'Woord was een heel nieuw medium voor

mij. Dat wilde ik graag combineren met beeld, omdat dat voor mij toch steeds spreekt op een andere manier.'

Samen met Annemie Boonen en Tinzi Yada werd het project uitgewerkt tot de vorm die het nu heeft: een website, maar ook een Instagrampagina waarop getuigenissen in bredere vormen als dans en muziek gedeeld kunnen worden. Het oorspronkelijke idee van een boek staat ook nog steeds op de planning. Daarin moeten alle ervaringen gebundeld worden.

'Ik heb veel geloof in de huidige generatie jongeren, omdat ze durft te zeggen wat er in zich omgaat'

[Zoë Demoustier](#), CREATIVE in SOLITUDE

Naast dit alles worden er ook nevenprojecten georganiseerd. Het eerstvolgende evenement zal op 28 februari plaatsvinden. Demoustier: 'Het is de bedoeling om jongeren dan teksten te laten voorlezen, zodat we hun stem horen.' Dat evenement zal gekoppeld worden aan een panelgesprek waarin jongeren en beleidsmakers met elkaar in gesprek gaan.

Hoop

Het project werd net voor de jaarwisseling gelanceerd, maar blijft groeien dankzij nieuwe inzendingen. Beeldmakers kunnen op de site teksten bekijken om te illustreren, maar eigenlijk is eender welke creatieve uitlating welkom. Zo wordt het netwerk tussen de jongeren langzaam, maar zeker uitgebreid.

Zoë Demoustier ziet het hoopvol gebeuren: 'Ik heb veel geloof in de huidige generatie jongeren, omdat ze durft te zeggen wat er in zich omgaat. Daarom net is het heftig om die slimerende vermoeidheid te zien, maar ik zie wel dat ze niet opgeven, en dat ze met deze situatie iets proberen te doen.'

© Ghis Kilani

door [Joanna Wils](#)

Het cultuurleven staat nog steeds in spreidstand tussen de digitale wereld en wat in het echte leven mogelijk is. Daarom: een CulTip met digitaal aanbod, maar ook een feministische expo en origami.

100 jaar vrouwen (online)
23 februari, 14.15 uur – 17.15 uur

In 1920 begonnen de eerste vrouwelijke studenten hun studies aan de rechtenfaculteit van de KU Leuven. Veel later dan aan de UGent, en onder een niet al te enthousiaste rector. *Lean In Leuven Law* herdenkt de historische gebeurtenis op 23 februari via een online evenement met panelgesprek. Dat gesprek zal geleid worden door Fatma Taspinar en onder meer alumnae Ine Van Wymersch en studente Nozizwe Dube aan het woord laten.

Het orgelpunt van de avond wordt de inhuldiging van een lounge in de Nieuwe Valk. Aan de hand van een faculteitsbrede wedstrijd konden alumna van de faculteit voorgedragen worden om hun naam aan de lounge te lenen. De shortlist bevat Germaine Cox, Kristine Kloeck, Lieve Stappers, Bea Van Buggenhout en Simone Vanderhaegen. De winnende alumna krijgt een portretfoto in de vorm van een fotomozaiëk, om 'de bredere vrouwelijkheid van de faculteit te illustreren'.

POINT OF VIEW – STUK
18 februari – 25 april

Deze solotentoonstelling van Angela Washko toont vier verzamelingen van haar werk. Rode draad is de wereld van games en haar poging gesprekken op gang te brengen. Ze werkt vooral rond feminisme en zoekt in haar werk omgevingen op die daar net vaak vijadig tegenover staan. In BANGED interviewt ze 'de meest beruchte vrouwenhater van het internet' Roosh V. zelve. In *The Game: The Game* wordt de bezoeker geconfronteerd met een datingsimulator die meer dan vijftig eendes voorziet die afhangen van de keuzes van de bezoeker. Geëngageerd, confronterend en stimulerend werk, zo lijkt het.

Origami (UUR KULTUUR) (online met postpakket)

24 februari & 3 maart, 20.30 uur – 21.30 uur

Small Paper Things, een Leuvense webshop van twee papierliefhebbers, organiseert voor alle cultuurkaarthouders een online origamiworkshop. Daarin wordt geleerd hoe je een diamantslinger kan maken. Geïnteresseerden kunnen zich online registreren en kunnen zo ook een 'pret-pakket vol plooipret' bestellen dat thuis wordt bezorgd. Daarin zit papier, lijm en een handleiding. Cultuurkaarthouders die niet staan te trappelen om papier te vouwen, kunnen deze maand ook kiezen voor een concertfilm van Eefje Visser of een bezoek aan de expo in STUK.

CREATIVE in SOLITUDE: online panelgesprek
28 februari, 15.00 uur

Het platform CREATIVE in SOLITUDE biedt jongeren tijdens de lockdown al langer een online platform, maar op 28 februari laat het initiatief jongeren ook echt in gesprek gaan met beleidsmakers, hulpverleners en jeugdpsychiaters. Het panelgesprek wordt vanuit het Leuvense 30CC gestreamd en ook getuigenissen en *artist statements* zullen aan bod komen. Omdat iedereen zou kunnen deelnemen, kunnen er vanaf deze week al vragen en opmerkingen doorgestuurd worden via de Instagrampagina van CREATIVE in SOLITUDE.

Caoutchouc rouge, rouge coltan (online)

Het Afrika Filmfestival viert dit jaar zijn vijftiende verjaardag. Het festival heeft gewoonlijk plaats in de lente, maar zal dit jaar – net als in 2020 – uitzonderlijk doorgaan in het najaar. Om het jubileumjaar toch al feestelijk in te zetten, voorziet de organisatie een gratis animatiefilm die online te bekijken is. *Caoutchouc rouge, rouge coltan* vertelt het verhaal van een Belgisch-Congolees meisje dat haar eigen familiegeschiedenis ontdekt tijdens een schoolopdracht. Deze invalshoek linkt heden aan verleden en geschiedenis aan het dagelijks leven. Er is maar liefst vijf jaar werk gekropen in de 33 minuten durende film, die een gekende, pijnlijke geschiedenis op een vernieuwende, unieke manier toont. De film is ook beschikbaar in het Frans.☺

artikel. **Op naar een beter verbonden toekomst**

Knelpunten van het internet der dingen

Het internet der dingen groeit snel en gaat meer vitale functies van de samenleving beheren. Emekcan Aras deed onderzoek naar de veiligheid van de daaraan verbonden apparaten en hoe ze te verbeteren.

door [Sjerenó Córvers](#)

'Het internet der dingen', waar hebben we het dan over? Dat zijn apparaten die via internetverbinding met andere apparaten in contact staan én communiceren. Denk aan een koelkast die bijhoudt hoeveel chilisaus er nog is en automatisch nieuwe bestelt zodra die op is. Het gaat ook over sporthorloges die communiceren met jouw telefoon, zelfrijdende auto's of temperatuursensoren in een kerncentrale.

'Zelfs met goedkope hardware kan je internet der dingen-apparaten aanvallen'

[Emekcan Aras, ingenieur KU Leuven](#)

Als we denken aan een koelkast die producten bestelt, lijkt veiligheid misschien een triviaal iets, maar in het geval van de kerncentrale wordt het toch al spannender. Stel je voor dat een kwaadwillende de temperatuursensor in een kerncentrale hackt en de kerncentrale laat oververhitten: op z'n zachts gezegd een onwenselijke situatie.

Ingenieur aan de KU Leuven Emekcan Aras deed onderzoek naar de veiligheidsrisico's van het internet der dingen en hoe je sommige hiaten kan opvangen. Concreet bestudeerde hij een specifieke soort verbinding, genaamd LoRaWan (Long Range Wide Area Network). Aras: 'Deze apparaten maken gebruik van radiosignalen om met elkaar te communiceren.' Het hoofdapparaat, de Gateway, is verbonden met internet en kan informatie verder doorsturen. LoRaWan werkt met een heel laag stroomverbruik.

Aanvallen

Tijdens zijn onderzoek kwam Aras verschillende kwetsbaarheden tegen. Hiervan zijn sommige technisch van aard, maar andere laten reële gevaren zien voor mensen. LoRaWan-signalen kunnen onderschept en gewijzigd worden door andere LoRaWan-apparaten, maar ook goedkope hardware kan dit. Zelfs specifieke apparaten kunnen aangevallen worden, concludeerde Aras.

De kwetsbaarheid daarvan is dat het virtuele adres van de apparaten niet versleuteld is. Daarnaast duurt het versturen van informatie ook langer door de lage bitsnelheden waarmee de apparaten werken, omdat zij op kleine batterijen functioneren. Als je er een apparaat met een snellere internetverbinding tussen bevestigt, dat het signaal opvangt en gewijzigd doorstuurt naar het ontvangende apparaat (*een zogenaamde Wormhole Attack, red.*), dan kan de communicatie tussen de apparaten verstoord worden.

En hier steekt het gevaar van de (kwaadwillende) hacker de kop op: enige maanden geleden hebben onderzoekers van de KU Leuven de auto-sleutel van een Tesla kunnen hacken.

Beperkt geheugen

Een andere kwetsbaarheid die Aras tegenkwam in zijn onderzoek heeft te maken met de geheugencapaciteit van apparaten van het internet der dingen. Omdat de meeste apparaten kleine batterijen en processoren hebben, kunnen ze minder krachtig zijn dan bijvoorbeeld een laptop of telefoon. Op zich geen probleem, tot je beseft dat systemen hun eigen geheugen soms overschrijven en daardoor vastlopen of vreemd reageren.

Wij hebben zelf een LoRaWan-netwerk gehackt, om aan te tonen dat een woningalarm geblokkeerd kan worden'

[Emekcan Aras, ingenieur KU Leuven](#)

© Anne-Leen Declercq

'Wij hebben een voorstel voor een nieuw type apparaat dat nogal experimenteel is'

[Emekcan Aras, ingenieur KU Leuven](#)

Op 14 februari berichtte *BBC* over zo'n euvel met geheugenoverschrijving: autofabrikant Tesla moest 158.000 voertuigen terugroepen omdat zij mankementen vertoonden. Zo was het mogelijk dat een bestuurder de achteruitkijkspiegel niet meer kon gebruiken, omdat deze volledig afhankelijk is van het elektronische systeem en de geheugenchip zichzelf had overschreven.

Oplossingen

Je zou bijna besluiten dat we de gehele LoRaWan-techniek moeten afschaffen omwille van de veiligheidsrisico's. Toch wegen de voordelen vooralsnog op tegen de nadelen en is het mogelijk om de techniek beter te beveiligen tegen dit soort mankementen.

'Daarom doen wij een voorstel voor een nieuw type apparaat dat nogal experimenteel is', zegt Aras. Stel: een onderzoeker vindt een beveiligingsbug in de hardware van een 'internet der dingen-apparaat'. Dan zouden al die apparaatjes die van dezelfde hardware gebruik maken aangepast moeten worden. Vaak gaat het om heel veel, heel kleine apparaatjes. Als die allemaal door mensenhanden vervangen moeten worden, dan verlies je kostbare tijd.

Aras' team baseerde zich daarom op FPGA (*Field-programmable Gate Array, red.*), een vwaretechniek waarmee de elektrische functionaliteiten in het apparaat makkelijk aangepast kunnen worden. Die techniek combineerde Aras met een microcontroller – waarmee je niet de microgolf bedient, maar dat ingenieurs wel de mogelijkheid biedt de 'architectuur' van het apparaat te wijzigen. Aan mensenhanden zo geen nood.

Ethiek en internetverbinding

Hoewel Aras zich bewust is van de invloed van het internet der dingen op ons dagelijks leven, had zijn onderzoek minder aandacht voor de ethische implicaties. Zo zijn er bijvoorbeeld experimenten waar mensen in gebouwen worden geteld en er wordt gekeken wat zij doen'. Bij iedereen met een gevoel voor privacy gaan er gelijk alarmbellen rinkelen.

Er zijn experimenten waar mensen in gebouwen worden geteld en er wordt gekeken wat zij doen'

[Emekcan Aras, ingenieur KU Leuven](#)

Waar Aras onder andere onderzoek naar deed zijn slimme lichtpeertjes. Dat lijkt heel onschuldig, maar uit gegevens over waar, welk licht om welk tijdstip aanstaat kan men veel afleiden. Bijvoorbeeld iemands slaap en waak ritme, of iemands gebrek aan nachtrust. Dit is privacygevoelige informatie en die moet beveiligd worden.

Als ingenieur heeft Aras ethische implicaties niet tot weinig geanalyseerd en dit aan bedrijven overgelaten.

Gelukkig zijn in Europa privacygevoelige gegevens beschermd, via de befaamde GDPR-wetgeving. Deze beschermt echter niet tegen hackers. Daarom blijft de situatie precair, zeker als je je een toekomst indenkt waarin kwantumcomputer versleutelde berichten kunnen kraken.

Een ander neveneffect van het internet der dingen, is de veelvuldige vervanging van niet-recycleerbare hardware. Dit soort afval wordt vaak verscheept naar landen als Thailand en China, waar het meestal op een schroothoop terecht komt. Niet het beste plan voor onze planeet, wetend dat elektronische apparaten giftige stoffen zoals lood bevatten.☺

Student in beeld

Voor mij is fotografie momenteel nog een hobby. Ik ben wel al meerdere jaren bezig met creëren. Ik hou ervan om mij aan de hand van beelden of video's te uiten. Ik kijk als van kinds af aan veel rond en kan dit nu ook vastleggen. Daarom is mijn omgeving vaak het onderwerp. Momenteel is dit nog enkel digitaal, maar ik wil graag ook met analoge beelden beginnen.

— **Joaquin Anthierens** (IG: @joa_.jpg)

NAVRAAG

© Justin Paquay

'We hebben allemaal pareltjes klaar en popelen om ze te tonen'

Lisboa Houbrechts zag als jonge theatermaker haar internationale doorbraak door covid uitgesteld worden. 'Misschien is het ook niet slecht om langer stil te staan bij de zaken.'

door [Laura Laman](#) en [Daan Delespaul](#)

Echt Vlaams vindt ze zichzelf niet, toch wordt Lisboa Houbrechts ondanks haar leeftijd regelmatig in relatie gebracht met vaderlandse toppers als Alain Platel. Al tijdens haar studiejaren schreef Houbrechts ambitieuze stukken: wild, grotesk en episch en steeds met een historische connotatie. Nu vliegt ze de wereld over, op zoek naar verbeelding.

Je hebt een acteursopleiding aan het KASK gevolgd, maar bent uiteindelijk toch als regisseur begonnen. Wat kan je als maker dat je als acteur niet kan?

Lisboa Houbrechts: 'Als theateracteur was het voor mij niet mogelijk om al die indrukken die vanbinnen leven een uitdrukking te geven met de beperktheid van je lichaam. Het samenbrengen van mensen, het uitdenken van een proces en het schrijven van een script is een ander parcours en metier dan wanneer je als acteur voor anderen gaat werken.'

In je repertoire komt de invloed van geschiedenis vaak terug. Welke boodschap probeer je uit het verleden te halen?

'De geschiedenis was voor mij interessant als een soort van verschijning. Zo'n historische verschijning is meteen ook een heel theatrale verschijning; een soort magistrale droom.'

'Door een historisch verhaal te verbeelden, raak je aan het moment tussen nostalgie en futurisme'

'Er zijn natuurlijk heel veel vergeten geschiedenissen. Als men bijvoorbeeld denkt aan de orale tradities, verhalen die niet op schrift zijn gesteld, verdrongen perspectieven zoals die van minderheidsgroepen; dan komen er allemaal schaduw-

geschiedenissen in die geschiedenis naar boven die om nieuwe verbeeldingen vragen.'

'Dat was eigenlijk mijn volgende stap. In plaats van de geschiedenis op het heden te leggen om te zien hoe dat vandaag resoneert, zoek ik naar momenten die nog niet verteld of onderbelicht zijn.'

'In de loop van de jaren is dat zich steeds meer gaan uitzuiveren als een onderzoeksgedreven proces, waarbij je bijna als journalist op zoek gaat naar personages. In het verleden zijn dat geen personages, maar gewoonweg bestaande figuren.'

Is zo'n historisch verhaal in een voorstelling bedoeld als les voor de toekomst?

'Het is niet echt een 'les'. Ik gebruik de geschiedenis eerder vanwege het poëtische principe van 'tijd'. Door een historisch verhaal te verbeelden, raak je aan het moment tussen nostalgie en futurisme. Dat poëtische verschijnsel vind ik veel interessanter dan een morele boodschap.'

'In mijn recentste voorstelling *Bruegel* staat die tijdreis ook centraal. Aanvankelijk wilde ik iets schrijven over Bruegel, maar dat 16de-eeuwse kader en alle commentaar die ik daarop zou kunnen formuleren vanuit het perspectief van Dulle Griet, werd claustrofobisch. Ik vond het fantastisch om haar tot de vijfde eeuw te laten terugreizen, of zelfs naar de oude Grieken. Op die manier gaat het eerder om de tijdreis dan om een concreet verleden.'

In Bruegel heb je intens samengewerkt met Iraans kamancheh-speler Mostafa Taleb. In je nieuwste voorstelling werk je dan weer met een Indische danseres. Is die internationale samenwerking iets wat je wil blijven doen?

'Absoluut, en ik denk dat het niet enkel gaat over het multiculturele, maar ook het intergenerationale. Voor *Bruegel* heb ik ook samengewerkt met Rand Abou Fakher, een Syrische filmmaker die in 2015 naar België is gevlucht. Het beeld van de Dulle Griet is een beeld van een vrouw die met allerlei objecten uit een oorlogslandschap vlucht en zich daarvan lostrekt. Eigenlijk was het ver-

haal van Rand voor mij heel intrigerend, omdat zij een Dulle Griet is.'

'Op het schilderij van Dulle Griet zie je een vrouw die spullen steelt voor de poorten van hel. Je kan je de vraag stellen of zij de objecten steelt of gewoon van de ondergang tracht te redden. Ik wilde eigenlijk een link leggen tussen Rand en het verhaal van de Dulle Griet. We beschouwen Dulle Griet echt als 'Vlaams' werk, en het is dan fascinerend om die Vlaamse geschiedenis te vermengen met een hedendaags verhaal van iemand die uit Syrië komt.'

'Ik beschouw iemand van een andere cultuur niet als een cultureel andere, maar het gaat mij om de mens'

'Dat heb ik ook proberen te doen bijvoorbeeld met Mosatafa Taleb die kamancheh speelt. De kamancheh is een strijkinstrument uit Iran dat ook heel dicht bij de cello ligt, maar met een veel melancholischere klank. Dat geluid interfereert gek genoeg met de 16de-eeuwse polyfone muziek van bijvoorbeeld de madrigalen.'

Het verwerken van die niet-Vlaamse elementen, wat voor proces is dat? Werkt het bij internationale elementen ook zo dat je die lokaliseert, zoals je bijvoorbeeld een repertoirestuk zou actualiseren?

'Het gaat niet zozeer over het 'lokaliseren' hier, of een 'toevoegen', maar een samenbrengen in een zaadje waar de twee elkaar raken. Het is noch Monteverdi, noch Romamuziek. Je probeert beide dingen een nieuwe grond te geven. Daaruit kan een beeld ontstaan dat niet reëel is. Het gaat ook niet over realiteiten creëren, maar om ficties en nieuwe dromen.'

Anderzijds bouw je verder op een Vlaamse traditie. Hoe plaats je jezelf in het Vlaamse theaterlandschap? Zie je jezelf als een Vlaamse theatermaker?

'Ik merk vaak dat mensen mij graag bestempelen als een Vlaamse theatermaker. Zelf weet ik niet goed hoe ik mij daartoe verhoud. Ik kan me voorstellen dat er in andere culturen een duidelijker beeld van traditie is.'

'Het is vaak door iets te zien en niet te begrijpen dat je je eigen verhaal begint te schrijven'

'Ik was een maand geleden in India om te werken met Shantala Shivalingappa, een Indiase danseres die danst in mijn nieuwe voorstelling *I Silenti*. Ik merkte daar echt een ander soort van makerschap, een soort van bemeestering van een medium. De bewegingen zijn er eeuwenoud, een handgebaar draagt daar geschiedenis zoals wij niet kunnen voorstellen. Verhalen worden er altijd opnieuw op dezelfde wijze geïncorporeerd en doorgegeven van familie op familie.'

'Ik identificeer mezelf niet zozeer als een Europese of Vlaamse maker die omgaat met de Indische cultuur. Ik zoek een expressie tussen twee mensen, tussen Shantala en mij. Ik beschouw iemand van een andere cultuur niet als een cultureel andere, maar het gaat mij om de mens. Die mens daar is dezelfde mens als ik, en tussen ons kan een verbeelding ontstaan die alles draagt, en je kan zoveel dichters bij elkaar liggen dan je soms denkt.'

Kom je daardoor in aanraking met iets universeels?

'Ja, inderdaad. Maar ik denk dat het universele juist het intieme is. Dat heb ik ook gemerkt in India. We denken vaak over spiritualiteit als iets dat hoog in de lucht zit of verheven is, maar het verhevende openbaart zich in het aardse, in het kleine. Het zit in alledaagse verschijningen, en door de benadering wordt het verheven. Het universele voor mij is dan ook het meest intieme tegelijkertijd.'

Hou je in het maakproces rekening met het publiek? Nu je in India hebt geleerd over traditionele dans, vraag je je dan af of het Vlaamse publiek daar hetzelfde uit zal halen als jij?

'Als er duizend mensen komen kijken naar een voorstelling heb je duizend verschillende voorstellingen. Het is vaak door iets te zien en niet te

begrijpen dat je je eigen verhaal begint te schrijven. Ik hoop dat het in mijn voorstellingen, als ze hier en daar iets hebben dat onbegrijpelijk of mysterieus is, een mysterie is dat zou kunnen inspireren.'

'Ik maak mijn voorstellingen niet om iets uit te leggen aan mensen, maar vooral om een plek te geven aan een verbeelding die bij mij voortkomt uit heel veel verschijningen. Ik hoop dat de beelden bij mensen blijven hangen wanneer ze terug naar huis gaan, dat ze eraan blijven denken, en dat het iets in gang zet.'

Je nieuwste stuk, *I Silenti*, is weer een bijzondere combinatie. Romamuzikant Tcha Limberger samen met de madrigalen van Monteverdi; wat probeer je met die verbinding te bereiken?

'Ik probeer met *I Silenti* het verhaal van Tcha te vertellen. Voor Requiem, een voorstelling van Alain Platel, trok ik naar Berlijn met de componist, Fabrizio Cassol, die *I Silenti* geïnitieerd heeft. De dag voor de première gingen wij naar het museum over de Holocaust en de herdenking in Berlijn.'

'Dat was zo pakkend ... Ik ben huilend uit de tentoonstelling weggegaan, het was te veel. De Fabrizio kwam achter mij aan en vroeg of ik besefte dat dit allemaal foto's en brieven zijn van joodse mensen. Maar wat met de brieven die niet geschreven zijn? Bijvoorbeeld van de Roma, die net als de Joden naar concentratiekampen werden gebracht.'

'Het is een trend om met geschiedenis bezig te zijn en dat verontrust me'

'We belden later naar Tcha en toen besloten we om samen te werken. Fabrizio stelde voor om de madrigalen van Monteverdi, die gaan over liefde en oorlog, te gebruiken als alle brieven van de Roma's die nooit geschreven zijn geweest. Tcha wilde toen bepaalde verhalen zingen die zijn overgeleverd binnen de Romamuziek en die nooit op schrift zijn gesteld. Op die manier wilden we de bestaande werken van Monteverdi in verbinding brengen met de muziek van Tcha.'

'Het gaat over het poëtische principe van waarom we dingen niet vertellen. Het verhaal van de Roma-genocide is bijna als een geheim; ook binnen de gemeenschap zelf praat niemand erover. De liederen van Tcha zijn geschreven in het Romani en mogen eigenlijk niet vertaald worden

voor buitenstaanders. De muziek van Monteverdi en de liederen van Tcha die we voor de eerste keer hebben ondertiteld, vertellen dat verhaal.'

Waarom is dit het verhaal dat je juist nu wil vertellen?

'Het is op mijn pad gekomen in een aaneenschakeling van gebeurtenissen, waardoor het onvermijdelijk is voor mij om er iets mee te doen. Ook omdat Tcha niet meer wilde zwijgen. En uitgerend nu is plotseling iedereen tot zwijgen gedoemd: door corona zitten we allemaal thuis en weten we allemaal wat het betekent om tot stilte te zijn gebracht.'

'Ik moet alles wat ik kon verwezenlijken in vorige producties, verwezenlijken in toekomstige producties'

'Maar het verhaal is zo specifiek dat je het eigenlijk niet op andere verhalen kan leggen. Het is wel absoluut een tendens in deze tijd om met het bewustzijn bezig te zijn. Het is ook een trend om met geschiedenis bezig te zijn, en dat verontrust me. Met *I Silenti* doen we dit niet uit een trendy verlangen, maar om die tijdloosheid aan te kaarten van de stilte van Tcha en van de Roma's.'

'Het racisme tegenover de Roma's, dat al bestaat sinds de aanvang van de Roma-diaspora in het jaar 1000, is nog altijd voelbaar. Het is nog altijd een onaangekaart probleem binnen de samenleving van vandaag. Ik denk dat er heel veel motivatie is bij Tcha om dat vandaag te vertellen.'

'De voorstelling heet *I Silenti*, ofwel 'zij die tot stilte gedoemd zijn', en nu worden we door Corona opnieuw tot stilte gereduceerd en kunnen we het verhaal niet vertellen. Ik denk dat het voor Tcha misschien nog emotioneler is om het niet te kunnen brengen; het verhaal staat op uitbarsten. Ik ben benieuwd wanneer de podia weer open zijn zodat we het eruit kunnen smijten.'

Het stuk draait om dat zwijgen en de stilte. Hoe breng je muziek en theater, gecentraliseerd rond stilte?

'Er zijn af en toe momenten in de voorstelling dat we een minuut stilte houden tussen twee composities. En dan natuurlijk die muziek van Monteverdi... Hoe er uit een disharmonie een harmonie ontstaat, de boventonen die ontstaan in de polyfonische gezangen, die werpen zo'n stilte op.'

Wat heeft deze tijd van corona met jou als maker gedaan?

'Wat het letterlijk heeft gedaan: heel veel voorstellingen uitgesteld of geannuleerd. Ik zat met *Bruegel* in een soort van momentum. Ik voelde dat ik een volgende stap kon zetten na het uitbreken uit de Vlaamse context. Dat is allemaal uitgesteld.'

'Tegelijkertijd zijn er toch gesprekken aan het rollen gegaan over toekomstige projecten, dus eigenlijk is er niets verloren, het komt gewoon later. Ik moet alles wat ik kon verwezenlijken in vorige producties, verwezenlijken in toekomstige producties. Misschien is het ook niet slecht om langer stil te staan bij de zaken.'

'Als je te fel blijft hangen aan wat je had, dan komt de golf, en die golf verplettert je'

'Eerst beschouwde ik het als iets wat ik verloren had, maar je moet dingen gewoon loslaten, weet je. Als je te fel blijft hangen aan wat je had, dan komt de golf, en die golf verplettert je. Je moet alles loslaten, om als die golf komt, er op te kunnen surfen. Dus het was een oefening in loslaten.'

'Tijdens de tweede lockdown ben ik naar India gegaan om te repeteren, en dan heb ik heel die lockdown in India ook gezien. Ik was de enige blanke, dus ik heb een India gezien dat niemand anders misschien gezien heeft. Dat contemplatieve van dat landschap, dat was echt voelbaar omdat er geen toeristen waren.'

'Op de tempelsite van Mahabalipuram zag ik een Brahmaan die het altaar van Ganesha voorzat. Normaal gezien verdienen de Brahmanen heel veel geld aan toeristen die hun beelden bezoeken. Ik ging kijken naar zijn altaar, en zag daar Ganesha helemaal versierd met blauwe bloemen en goud. Die man deed dat dus nog elke dag, ook al ziet niemand het. Ik dacht: dat is nog eens een echte Brahmaan, iemand die echt gelooft.'

'Ik vond dat zo ontroerend en dan dacht ik: wij moeten dat ook doen. Misschien komt er niemand kijken naar onze tempels, ons theater, toch zijn we er nog altijd bezig met de beelden die we maken in dat theater zo mooi mogelijk te maken. We zijn allemaal aan het repeteren achter gesloten deuren, we hebben allemaal pareltjes klaar, en we wachten om dat te tonen zoals die Brahmaan daar Ganesha mooi maakt: tot de dag waarop mensen opnieuw kunnen komen kijken.' 🙏

© Justin Paquay

Tweede baby Meghan & Harry op komst in VS

El Kaouakibi over corruptieschandaal

Kim en Kanye verdelen goederen na scheiding

Nieuw seizoen Blind Getrouwd

Wederzien

Ik voel de nood om even te praten.
Ik zie geen familie, ik zie geen maten.
Het is wat donker, dat maakt me bang.
O God, mijn frou frou is veel te lang.

Regering wil vaccineren nog aantrekkelijker maken met drankstandjes

Jommeke blij dat kappers heropenen

Nog niet genoeg gelachen?
Bezoek KU Leugen!

3K3

Teleromeo (K3) actueler dan ooit

Gert Verhulst komt graag zelf in K3

Karen probeert het nog eens bij K3

KU LEUVEN

IS JE PC

AL BESCHERMD?

 e-mune

www.kuleuven.be/e-mune

KU Leuven zorgt voor je online gezondheid